БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 288 (19.959). • 1987 йил 17 декабрь, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

• *Номерга хушхабар*

ЙИЛЛИК МАРРА ЭГАЛЛАНДИ

Киров район меҳнаткашлари пахта тайёрлаш бўйича йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Она-Ватан район заршуносларидан 63320 тоннадан зиёд «оқ олтин» қабул қилиб олди. Мавжуд ерларнинг ҳар гектаридан ўртача 28,3 центнердан хирмон кўтарилди.

Бу йил об-ҳаво деҳқончилик учун, айниқса, ноқулай келди. Табиат қийинчиликларига қарши ўз билимлари, тажриба, маҳоратларини қарши қўйган «Москва» колхози, «Партия XX съезди», «СССР 60 йиллиги», «Октябрь 40 йиллиги», Киров номли совхозлар, «Бешариқ» совхоз-техникуми ва «Искра» колхози миришкорлари мўл ҳосил етиштириш ва уни ўз вақтида саранжомлаб олишга муваффақ бўлдилар. Бу хўжаликларнинг пахтакорлари йиллик планларини барвақт адо этиб, ғалабага муносиб ҳисса қўшдилар.

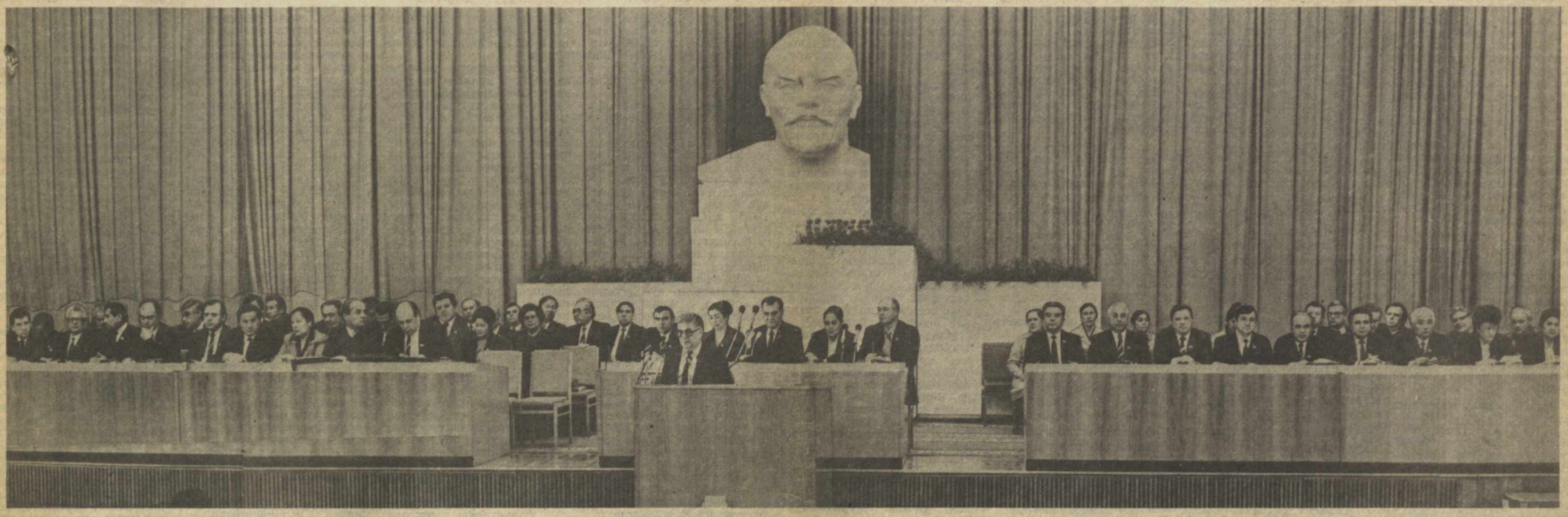

1987 йил 16 декабрь. Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси.

А. Горокрик ва Б. Юсупов фотоси (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлислари тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

16 декабрь куни Тошкентда ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси бўлди.

Эрталаб соат 10 да Олий Советнинг биринчи мажлиси бошланди.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар И. Б. Усмонхўжаев, Т. А. Алимов, В. А. Антонов, П. В. Догонкин, **Ғ. Ҳ. Қодиров**, **В. Н. Лобко**, **Р. Н. Нишонов**, **В. И. Огарок**, **К. Саликов**, **М. Ҳ. Холмуҳамедов**, **Ҳ. Алимова**, **И. Ҳ. Жўрабеков**, **Б. Ф. Сатин**, **В. А. Хайдуров**, республика Олий Совети Президиумининг аъзолари ва ҳукумат аъзолари ҳозир бўлдилар.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат **П. Қ. Ҳабибуллаев** очди.

Сессиянинг кун тартиби ва иш тартиби бир овоздан тасдиқланади.

Кун тартибига қуйидаги масалалар киритилган:

1. «Ўзбекистон ССРнинг 2000 йилгача мўлжалланган Комплекс уй-жой программасини амалга ошириш юзасидан республика халқ депутатлари Советларининг, министрликлари ва идораларининг вазифалари тўғрисида».

2. «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш ҳақида».

Сўнгра депутатлар кун тартибига киритилган масалаларни қараб чиқишга ўтдилар.

Кун тартибидаги биринчи масала — «Ўзбекистон ССРнинг 2000 йилгача мўлжалланган Комплекс уй-жой программасини амалга ошириш юзасидан республика халқ депутатлари Советларининг, министрликлари ва идораларининг вазифалари тўғрисида» Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси депутат **Ғ. Ҳ. Қодиров** доклад қилди.

Олий Совет докладни муҳокама қилишга киришди. Музокараларда депутатлардан **Д. С. Ёдгоров** (496-Ленинобод сайлов округи), **Н. Н. Иванова** (209-Ленин сайлов округи), **Ж. Кўчиев** (392-Комсомол сайлов округи), **Ҳ. Алимова** (201-Зомин сайлов округи), Ўзбекистон Компартияси Фарғона область комитетининг биринчи секретари **Ҳ. У. Умаров**, Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетининг раиси **В. А. Хайдуров**, депутатлар **Т. Я. Шарипов** (505-Охунбобоев сайлов округи), **В. Н. Сигедин** (60-Олтинтопган сайлов округи), **И. Истамов** (164-Фурқат сайлов округи), **А. Г. Мананников** (399-Ховос сайлов округи), **Э. Т. Турсунов** (216-Оқтош сайлов округи), **Ш. Ҳайдарова** (59-Олмалиқ сайлов округи), **С. И. Стрижнев** (197-Охунбобоев сайлов округи), **П. М. Абдураҳмонов** (28-Большевик сайлов округи), **Т. Ҳотамов** (117-Бильдин сайлов округи), **Ш. Р. Мирсаидов** (15-Луначарский сайлов округи), **А. Қодиров** (275-Гулбоғ сайлов округи), **И. Қўчқоров** (394-Сирдарё сайлов округи), **Б. С. Ҳамидов** (315-Янгиқўрғон сайлов округи), **Т. К. Жўраева** (365-Темирйўл сайлов округи), **Г. Г. Исаев** (192-Арнасой сайлов округи), **С. Салоева** (464-Қўшкўпир сайлов округи), **В. Н. Лобко** (410-Ворошилов сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Олий Совет «Ўзбекистон ССРнинг 2000 йилгача мўлжалланган Комплекс уй-жой программасини амалга ошириш юзасидан республика халқ депутатлари Советларининг, министрликлари ва идораларининг вазифалари тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилди.

Сўнгра депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Секретари депутат **Л. Ш. Бекқулбекованинг** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисидаги докладини тингладилар ва тегишли қонунлар ҳамда қарорлар қабул қилдилар.

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси шу билан ўз ишини тугаллади.

М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ

СОВЕТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ ОРҚАЛИ СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Салом, азиз ўртоқлар!

Америка Қўшма Штатларига қилинган визит тугади. Унга олиб борадиган йўл осон бўлмади: Женева, Рейкьявикдаги учрашувлар, Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатларнинг раҳбарлари ўртасидаги интенсив мулоқот, қизғин дипломатия музокаралари бўлиб ўтди.

Биз ўз иттифоқчиларимиз билан доимо баҳамжиҳат ҳаракат қилдик, бошқа давлатларнинг раҳбарлари билан актив фикрлашиб турилди. Биз халқаро жамоатчиликнинг, фан ва маданият арбобларининг, тинчлик учун курашаётган турли сиёсий оқим намояндаларининг кайфиятларига, айниқса катта эътибор бердик. Буларнинг ҳаммаси жаҳонда содир бўлаётган жараёнлар тўғрисидаги тасавуримизни бойитди, биз тўғри йўлда ҳаракат қилаётганимизга ишонч бағишлади.

Шундай қилиб, биз ўз халқимизнинг, ўз иттифоқчиларимизнинг мандатига эга бўлиб ҳамда бутун дунёдаги миллионлаб холис ниятли кишиларнинг кайфиятлари ва орзу-умидларини эътиборга олиб Вашингтонга йўл олдик.

АҚШга бора туриб, биз жуда пухта ҳозирлик кўрдик, у ерда биз эгаллайдиган принципиал позицияни ҳар томонлама чамалаб кўриб, Сиёсий бюрода неча марталаб муҳокама қилдик, ҳарбий-техникавий нуқтаи назардан ҳамма нарсани яна бир марта аниқлаб чиқдик. Партиямиз XXVII съездининг қарорлари ва 1986 йилнинг 15 январида эълон қилинган ядросиз дунё программаси бундай тайёргарликнинг фалсафий-сиёсий негизи бўлди.

Визитнинг мазмуни ва натижалари маълум. Биз АҚШ президенти билан ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги шартномани имзоладик. Мазкур масала юзасидан эришилган битим — жаҳон сиёсатидаги катта воқеа, янгича сиёсий тафаккурнинг ғалабасидир.

Стратегик ҳужум қуролларини камайтириш масалалари бутун вақтнинг кўп қисмини олган интенсив музокараларнинг марказида бўлди. Биз ракетадан мудофаа тўғрисидаги Шартнома 1972 йилда қандай қабул қилинган бўлса, шундай ҳолида сақланиб қолинган тақдирда стратегик ҳужум қуролларини 50 процент камайтиришга тайёр эканлигимизни таъкидладик. Бу учрашув якунлари юзасидан қўшма баёнотда ҳам акс эттирилди. Ядро синовларини батамом тўхтатиш тўғрисида тезроқ шартнома тузиш зарурлиги ҳақидаги масалани биз яна ўткир қилиб қўйдик. Химиявий қуролни тугатиш ҳамда Европада оддий қурол-яроғларни ва қуролли кучларни камайтириш масалалари батафсил муҳокама қилинди.

Умуман, биз қуролсизланиш, ядровий хавф-хатарни бартараф этиш, жаҳонда кескинликни, муҳолифликни камайтириш, халқаро муносабатларни қуришга янгича ёндашувларни мустаҳкамлаш масалалари биринчи ўринга қўйилишига интилдик. Музокаралар давомида худди шундай бўлди ҳам.

Икки турдаги ядровий ракеталарни тугатиш тўғрисидаги Шартноманинг имзоланганлиги Вашингтонга қилинган визитнинг асосий якуни бўлди, албатта. Бу — ядровий аслаҳахоналарни реал равишда тугатиш йўлида қўйилган биринчи қадамдир. Ҳали кечагина бу нарса кўпчиликка хомхаёл бўлиб кўринган эди. Ҳозир эса бу факт бўлиб қолмоқда.

Камтарона қадам қўйилди, холос, дейишмоқда — инсоният ядро қуролининг атиги 4 процентидан халос бўлади. Аммо шуни унутмаслик кераккки, олимларнинг ҳисоб-китобларига кўра, Ер юзидаги бутун мавжудотни йўқ қилиб юбориш учун 5 процент кифоядир.

Лекин бу ҳам ҳали ҳаммаси эмас. Шартнома қуролланиш пойгасидан қуролсизланиш сари бурилиш мумкинлигини ҳаммага кўрсатди. Энди гап Шартномани тузиш имконини берган муҳитни сақлаб қолишда, бундан буён ҳам амалий ва изчил ҳаракат қилишда қолди. Бунинг учун эса биринчи навбатда Шартномага қонуний куч бағишлаш — уни ратификация қилиш зарур.

СССР Олий Советига келганда шуни айтиш кераккки, у битимни қўллаб-қувватлайди, деб умид қиламан, чунки халқимизнинг хоҳиш-иродаси мана шундай. Шу нарса ҳам жуда муҳимки, Шартномани тайёрлаш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқишда Олий Советнинг кўпгина депутатлари, унинг комиссиялари, биринчи навбатда ташқи ишлар комиссиялари амалий равишда иштирок этдилар.

АҚШда ратификация хусусида кураш бораётганлигини биламиз. Аммо биз Америка халқи бу Шартномани қўллаб-қувватлаётганини ҳам биламиз, Америкада бўлганимизда буни биз яна бир бор, айниқса, ўткир ҳис этдик.

Ҳозирги давр жуда масъулиятлидир. Сизларга шуни айтмоқчиманки, Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар раҳбарларининг Берлиндаги учрашувида ҳозирги пайтнинг аҳамияти ва унинг бурилиш характерини англаш зўр куч билан намоён бўлди. Қабул қилинган ахборотда улар визит якунларини якдиллик билан маъқуллаб, янги босқичда ҳам қуролсизланиш ва халқаро ҳамкорлик манфаатлари йўлида баҳамжиҳат ҳаракат қилаверамиз, деб қатъий қилиб айтдилар.

Дунёдаги кўпчилик мамлакатларда ҳам Вашингтон учрашуви якунларини жуда маъқуллаб кутиб олишди, дейиш мумкин.

Аммо эскича қарашлар парчаланаётганида ўзининг сиёсий ва моддий фаровонлигини мана шу қарашлар билан боғлаётган кимсаларнинг қаршилиги муқаррар равишда кучаяди. Қайтиб келганимиздан кейин уч кун ўтар-ўтмас Қўшма Штатлардаги, қолаверса, бошқа Ғарб мамлакатларидаги муайян доиралар яхшилик сари ўзгаришларнинг олдини олиш учун ҳозирдаёқ сафарбар бўлмоқдалар. Қўшма Штатларнинг раҳбариятини узоққа кириб кетмасликка, қуролсизланиш жараёнини тўхтатишга даъват қилаётган овозлар тобора баландроқ янграмоқда. Ўртача ва камроқ олислик ракеталари тугатилишини Европага ва Европа яқинига янги ядровий кучларни келтириш, бу ерда қолаётган ядро қуроли ва бошқа қуролларни модернизациялаш йўли билан «тўлдириш» чораларини зудлик билан кўришни талаб қилмоқдалар. Баъзи бир кимсалар ҳатто гўё Вашингтондагилар музокаралар СМТ каби масала хусусидаги ихтилофларни бартараф этди, деб даъво қилишга уринмоқдалар. Шу баҳона остида мазкур программани жадаллаштиришга даъват этмоқдалар.

Дангал айтаман: бу — хатарли тенденциялар бўлиб, уларга етарли баҳо бермаслик мумкин эмас. Бу тенденциялар халқаро муносабатларни демилитарлаштириш жараёнида намоён бўлиб қолган бурилишга путур етказиши мумкин.

Жаҳон ҳамжамияти, аввало Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи халқлари, барча мамлакатлардаги соғлом кучлар хурофотларнинг ва душманлик сарқитларининг қалин бетонини ёриб чиққан ядровий қуролсизланишнинг биринчи куртагини сақлаб қолиш учун ғайрат-ҳаракатларини кучайтиришларига умид боғлаймиз. Ҳозир ижобий тенденцияларни чуқурлаштиришга, ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга, таъбир жоиз бўлса, бир ёқадан бош чиқариб кўмаклашиш жуда муҳимдир. Эришилган аҳдномалар бутун инсониятга милитаризм ва урушларнинг жуда оғир юкидан халос бўла бошлаш учун тарихий имконият беради. Урушлар қанчадан-қанча одамларнинг ёстиғини қуритибгина қолмай, иқтисодий ривожланишни, моддий маданиятни орқага улоқтириб ташлаган, халқларнинг озодлигини, маънавий ва социал ижодкорлигини бўғиб келган эди.

Визит давомида барча масалаларни муҳокама қилиш чоғида Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқининг роли ва масъулияти тўғрисидаги, улар ўзаро қандай ҳаракат қилишлари, муносабатларини қандай қуришлари кераклиги ҳақидаги масала бирон-бир тарзда ўртага қўйилаверди, чунки, бу нарса иккала мамлакатларимизнинг ўзи учун ҳам, умуман бутун дунё учун ҳам муҳимдир. Буни англаш Совет Иттифоқидагина эмас, шу билан бирга Қўшма Штатларда ҳам кучайиб бормоқда. Сиёсат ва жамоат арбоблари билан, фан ва маданият намояндалари билан учрашганимизда биз буни пайқадик.

Президент билан ва Американинг бошқа сиёсатчилари билан суҳбатларимизда янги реалликларни англаш ва бир-биримиз билан муносабатларда шунга мувофиқ равишда ҳаракат қилиш, тинч-тотув яшаш, ҳар бир халқнинг танлаб олган йўлига ҳурмат билан муносабатда бўлиш кераклигини неча марталаб таъкидладик.

Биз беҳуда тортишув, ўзаро айблашлар билан шуғулланиш учун эмас, — Америка томони эса кўпинча шундай қилади, — биз реал сиёсат билан шуғулланиш учун Вашингтонга келганлигимизни тўппа-тўғри айтдик.

Ўртоқлар, Қўшма Штатлар маъмуриятининг муносабати, хатти-ҳаракати қандай бўлганлигини, бизнинг муносабатларимизга нисбатан унинг позициялари, қараши қандайлигини, бунда бирон-бир ўзгаришлар бўлаяптими, йўқми эканлигини билиш ҳаммангиз учун қизиқарли бўлса керак, деб ўйлайман, албатта. Биз делегациядагилар англаш учун осон бўлмаган ушбу масала юзасидан неча марталаб фикрлашиб олдик. Сизларга шуни айтишим кераккки, фактларга қатъий таянган, муболағаларга берилмаган тақдирда муносабатларимиздаги туб бурилиш тўғрисида ҳозирча гапириш эрта, ҳали эрта.

Шунга қарамай, Қўшма Штатлар Президенти ва бошқа сиёсий арбоблари билан мулоқот ўзгача — авалгиларига қараганда анча амалий бўлганлигини қайд этиб ўтмоқчиман. Интеллектуал доиралар ҳамда савдо-саноат доираларининг, оммавий-ахборот воситаларининг вакиллари билан мулоқотдан ўзгаришлар содир бўлаяпти, деган таассуротни ҳам олдик. Оддий америкаликлар биз қандай мақсадда келганлигимизни, бизнинг қарашларимиз ҳақиқатда қандай эканлигини, биз нимани истаётганлигимизни ҳамда совет кишилари Америкага ва америкаликларга амалда қандай муносабатда эканликларини телевидение, матбуот орқали билиб борганлари сари тўлқин, оддий америкаликларнинг хайрихоҳлик тўлқини кучайиб борганлиги бизнинг алоҳида эътиборимизни жалб қилди.

Мен президентга: совет раҳбарияти ўзаро муносабатларимизни мамлакатларимиз ва бутун дунё манфаатларини кўзлаб ҳамжиҳатлик изига, амалий баҳамжиҳат ҳаракат изига ўтказишга тайёрдир, дедим. Қўшма Штатлар маъмуриятини ҳозирги замон сиёсатининг энг ўткир проблемалари тугунини биргаликда излашга таклиф этиб, биз бошқа масалаларни ҳам айни мана шу асосда ўртага қўйдик.

Биз суҳбатдошларимиз олдида регионал можароларни сиёсий бартараф этишга кўмаклашиш соҳасида мамлакатларимизнинг имкониятлари тўғрисидаги масалани қатъият билан ўртага қўйдик.

Гарчи биз бунда узоққа силжимаган бўлсак-да, аммо ушбу масалалар хусусидаги мунозара катта равшанлик киритди ва мулоқотни давом эттиришга умид боғлаш имконини беради.

Ўзларингиз ҳам пайқаган бўлсангиз, олий даражадаги Совет — Америка қўшма Баёнотида СССР билан АҚШ ўртасидаги икки томонлама муносабатларни ривожлантиришга катта ўрин берилган. Бир қанча масалалар юзасидан — илмий ҳамкорлик, маданий алоқалар, одамлар ўртасидаги мулоқотлар соҳасида конкрет аҳдномаларга эришилди. Музокараларда ҳам, айниқса, савдо-саноат доираларининг намояндалари билан учрашувда иқтисодий ҳамкорликни, савдо-сотиқни кенгайтириш масалалари манфаатдорлик билан муҳокама қилинди. Бу соҳадаги ижобий ўзгаришлар Совет — Америка муносабатларининг бутун муҳитини, қолаверса жаҳондаги вазиятни ҳам яхшилаш учун катта аҳамиятга эга бўлур эди. Аммо бунда, илгари айтиб ўтганимдек ҳар иккала томон, аввало Америка томонининг зўр куч-ғайрат сарфлаши талаб этилади. Америка томонининг айби билан нормал ўзаро манфаатли иқтисодий алоқалар йўлида кўпгина сунъий ғовлар қалаштириб ташланган.

Азиз ўртоқлар, сизларга яна бир нарса тўғрисида сўзлаб бермоқчиман. АҚШга қилинган визит биздаги қайта қуришни бутун дунё қанчалик эътибор билан кузатиб турганлигини жуда равшан кўрсатди. Ғоят хилма-хил, сон-саноқсиз саволлар беришмоқда. Қайта қуриш нима? Унга қаршилик борми? Сизлар билан биз қайта қуриш йўлида қанчалик қатъий бел боғлаганмиз? Биз ярим йўлда тўхтаб қолмаймизми? Халқ совет жамиятини бунчалик чуқур янгилашни қабул қилаяптими?

Булар совет жамиятида қайта қуриш йўлларида содир бўлаётган нарсаларга дарҳақиқат чиндан, астойдил қизиқишдир. Бу қизиқиш мамлакатимизнинг ҳозирги дунёдаги роли эътироф этилаётганлигидан далолат беради. Бу эса биз қайта қуриш революцион ишини қанчалик муваффақиятли олиб борсак, халқаро майдондаги ишлар ҳам шунчалик муваффақиятли боришини сиз билан бизга яна бир бор эслатиб турибди.

Ҳозирги реал вазият мана шундай, жаҳон тараққиётининг диалектикаси, ғоят хилма-хил ва зиддиятли бўлишига қарамай, ҳозирги дунёнинг бир-бирига боғлиқлиги ва яхлитлигини кўрсатувчи яна бир далил мана шундай. Ҳар қандай шаҳарда, ҳар қандай қишлоқда, ҳар бир меҳнат коллективида ва умуман мамлакатда конкрет, амалий вазифаларни ҳал этаётганимизда сизлар билан биз буни яхши англаб назарда тутишимиз лозим.

Қайта қуришга ҳиссани ошириб бораётганликлари учун, партиянинг жамиятни революцион тарзда янгилаш тўғрисидаги даъватига амалий иш билан жавоб қайтараётганликлари учун, бошланган ўзгаришларда фаол қатнашаётганликлари учун, тинчликни қарор топтириш йўлидаги курашда Марказий Комитет билан ҳукуматнинг куч-ғайратларини қўллаб-қувватлаётганликлари учун совет кишиларига миннатдорчилик сўзларини изҳор этишга ижозат бергайсиз. Мана шуларнинг ҳаммаси бўлмаганида ўтказилган музокараларда муваффақиятга эришилмаган бўлур эди, қолаверса музокараларнинг ўзини ўтказиш ҳам амри маҳол бўлур эди.

Сизларга раҳмат, ўртоқлар!

Ўзимизни муваффақиятлар билан муборакбод этиб, бундан буён ҳам меҳнат қилишни давом эттираверайлик.

Сизларга эзгу истаклар тилайман!

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 2000 ЙИЛГАЧА МЎЛЖАЛЛАНГАН КОМПЛЕКС УЙ-ЖОЙ ПРОГРАММАСИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ЮЗАСИДАН РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ, МИНИСТРЛИКЛАРИ, ИДОРАЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси депутат Ғ. Ҳ. ҚОДИРОВ доклади

Ҳурматли депутат ўртоқлар! КПСС XXVII съездининг қарорларида ўртага қўйилган программавий вазифа — 2000 йилгача амалда ҳар бир совет оиласини квартира ёки якка тартибдаги уй билан таъминлаш вазифаси уй-жой проблемасини ҳал этишда сифат жиҳатидан янги босқични бошлаб беради. КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленумида, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг докладида таъкидлаб ўтилганидек, уй-жой қурилиши умумхалқ вазифаси бўлиб, бу вазифага айни мана шундай позицияларда туриб ёндашиш керак.

Уй-жой қурилишининг белгиланган планлари ўз миқёслари жиҳатидан улуғвордир. Умуман мамлакатда ўн иккинчи беш йиллик мобайнида жами саҳни 630,4 миллион квадрат метрга борадиган уй-жой биноларини барпо этиш, уч беш йилликда, 2000 йилгача эса жами саҳни 2 миллиард квадрат метр уй-жой қуриш лозим бўлади.

Республикамиз шароитида ҳам уй-жой проблемасини ҳал этиш кечиктириб бўлмайдиган вазифадир. Гарчи, ўтган ўн беш йил мобайнида жами саҳни 81 миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жойлар ёки 1 миллион 329 мингта квартира барпо этилган ҳамда 600 мингга яқин киши ҳар йили ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олаётган бўлса-да, масала ҳамон ўткирлигича қолмоқда. Ҳозирги вақтда 240 мингтадан кўпроқ оила уй-жой олиш учун навбатда турибди. Бунинг устига ўтган йилнинг ўзидагина квартираларга муҳтож бўлган оилалар 8 мингта кўпайди.

Аҳоли сони кўплаб ўсиб бораётган шароитда уй-жойга бўлган эҳтиёж камаймай, балки йил сайин тобора кўпроқ ортиб бораверади. 2000 йилда республикада 1987 йилги 19 миллион киши ўрнига 26,5 миллион киши яшайдиган бўлади. Бу аҳоли сони туғилишнинг амалда таркиб топган кўрсаткичларига асосланган ва планлаштирилиб ҳисоблаб қўйилган. Аммо кейинги йилларда ўртача уч болали оилага ўтиш тенденцияси намоён бўлиб қолганлигини назарда тутганда, келгусида аҳолининг ўсиш суръатлари бирмунча пасайиши ва унинг сони программада эътиборга олинганидан бироз камроқ бўлиши мумкинлиги тахмин қилинмоқда.

Маълумки, урушдан кейинги йилларда уй-жой тақчиллиги ўткир бўлиб турган даврда ҳар бир кишига яшаш учун минимал даражада зарур бўлган турар жой майдонини бериш вазифаси ўртага қўйилган эди. Одатда коммунал квартираларда бир неча оила яшарди. Бироқ аҳолининг фаровонлиги ўсиб бориши билан одамларнинг яшаш шароитларига нисбатан талаблари ҳам ошди. Ҳозир оиланинг составига мувофиқ унинг алоҳида квартираси бўлиши тўғрисидаги вазифа биринчи ўринга қўйилмоқда.

Қишлоқ жойларида оилаларнинг ғоят катта кўпчилиги алоҳида уйларда яшайди. Аммо қишлоқ уй-жой фондининг шинамлиги ва мустаҳкамлиги бугунги кун талабларига мос келмайди. Уй-жойларнинг қулайлик ва шинамлик даражаси ниҳоятда паст, бузиб ташланиши лозим бўлган эски уйлар кўп.

2000 йилгача мўлжалланган уй-жой қурилиши комплекс программаси Ўзбекистон ССР Олий Советининг кўриб чиқиши ва маъқуллаши учун тақдим этилади. Бу программа Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг, шунингдек республика министрликлари, идораларининг фаол иштирокида тузиб чиқилган.

Программани ишлаб чиқиш чоғида кўпгина масалаларни, шу жумладан аҳоли сонининг республика регионлари бўйича кўпайиши, унинг ёш состави ва оила қуриш масалаларини қамраб олувчи илмий асосланган методика шу программага асос қилиб олинди. Аҳоли маблағлари ҳамда корхона ва ташкилотларнинг социал фондлари ҳисобидан уй-жой қурилишининг энг мақбул кўрсаткичлари, якка тартибдаги уйлар ёки квартираларга бўлган талаб-эҳтиёж ҳамда уй-жой қурилишининг белгиланаётган планларини бажариш учун зарур моддий базани яратиш билан боғлиқ бўлган бошқа бир қанча масалалар ўрганиб чиқилди.

Ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки уй билан таъминлаш проблемасини ҳал этиш учун 2000 йилда 5 миллион 700 мингта квартирага, жумладан шаҳарларда 2,9 миллионта ва қишлоқда 2,8 миллионта квартирага эга бўлиш керак.

Мана шуни эътиборга олиб, шунингдек жуда эски ва авария ҳолидаги уй-жой фонди муқаррар бузиб ташланишини назарда тутиб 15 йил мобайнида 2 миллион 700 мингта квартира қуриш зарур, бу эса жами саҳни 210 миллион квадрат метр уй-жой биносига тенгдир.

Юқорида кўрсатиб ўтилган ҳажмдан қуйидагича миқдорда уй-жой қуриш лозим бўлади:

ўн иккинчи беш йилликда — 42 миллион квадрат метр;

ўн учинчи беш йилликда — 68 миллион квадрат метр;

ўн тўртинчи беш йилликда — 100 миллион квадрат метр;

Уй-жой қурилишининг мазкур ҳажмларини қуйидагича амалга ошириш мўлжалланади:

Қорақалпоғистон АССРда — 14 миллион квадрат метр;

областлар:

Андижон областида —	18,2 миллион квадрат метр;
Бухоро областида — 17,5	миллион квадрат метр;
Жиззах областида — 5,9	миллион квадрат метр;
Қашқадарё областида —	19,0 миллион квадрат метр;
Навоий областида — 7,5	миллион квадрат метр;
Наманган областида —	16,9 миллион квадрат метр;
Самарқанд областида —	18,0 миллион квадрат метр;
Сурхондарё областида —	15,5 миллион квадрат метр;
Сирдарё областида — 6,7	миллион квадрат метр;
Тошкент областида —	16,4 миллион квадрат метр;
Фарғона областида —	23,0 миллион квадрат метр;
Хоразм областида — 8,0	миллион квадрат метр;
Тошкент шаҳрида — 23,2	миллион квадрат метр;

Ўз миқёслари жиҳатидан ғоят катта бўлган уй-жой қурилиши мана шу программасини амалга ошириш натижасида республиканинг уй-жой фонди 2000 йилнинг охирларига бориб 392,5 миллион квадрат метрни ташкил этади, шаҳар аҳолисининг ўртача таъминланиш даражаси ҳар бир киши ҳисобига 15,5 квадрат метрга ва қишлоқ жойларида 14,2 квадрат метрга етади, бу эса ҳозирги вақтда амалда бўлган санитария нормаларига мос келади.

Шу билан бирга квартираларининг тузилиши такомиллаштирилган янги тежамли типовой лойиҳалар асосида уй-жой бинолари қуришни кўпайтириш, шаҳарлар ҳамда бошқа аҳоли пунктлари комплекс тарзда қурилишини таъминлаш планлаштирилмоқда.

Уй-жой бинолари қурилиши билан бир вақтда магазинлар, болалар боғчалари, маиший хизмат корхоналари, бошқа ишлаб чиқариш ҳамда социал-маданий объектлар барпо этилиши лозим.

Уй-жой программаси республика ишлаб чиқарувчи кучларининг умумий ривожлантирилишидан ажралиб қолган алоҳида ҳал этиладиган вазифа эмас. Бу программа ўн иккинчи — ўн тўртинчи беш йилликларда Ўзбекистон социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш умумий концепциясининг узвий ажралмас қисмидир.

Биз бугун уй-жой қурилиши программасини пул билан таъминлаш манбаларини тўғри белгилаб олсак, у муваффақиятли амалга оширилади. Бундай асосий манбалар учта: **биринчидан** — давлатнинг одатда кам таъминланган оилалар учун уй-жой қурилишда келгусида фойдаланиладиган марказлаштирилган капитал маблағи; **иккинчидан** — тўла хўжалик ҳисоби ҳамда ўзини-ўзи пул билан таъминлаш шароитида ишлаётган корхоналар, ташкилотлар, колхозлар, совхозларнинг маблағлари, ва **учинчидан** — аҳолининг банк енгил шартлар билан берадиган кредитларидан фойдаланиладиган маблағларидир.

Корхоналарнинг иштироки тўғрисида гапирганда шуни қайд этиб ўтиш зарурки, уй-жой қурилиши жами ҳажмининг салкам 40 проценти корхоналар олган фойдадан социал фондларга ўтказилган ажратмалар ҳисобидан амалга оширилиши керак. Бу эса халқ хўжалигининг барча тармоқларида ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан интенсивлаш ва унинг самарадорлигини ошириш асосида, фан-техника тараққиёти негизида ишлаб чиқариш ҳажмларини ва унинг рентабеллигини анча кўпайтиришни тақозо этади.

Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг рентабеллиги ўсиши билан аҳолининг даромадлари ҳам ортиб боради. Аҳоли маблағлари ҳисобига уй-жойларнинг 50 процентини барпо этиш мўлжалланмоқда.

Кўриб турибмизки, ўртоқлар, республика олдида ниҳоятда мураккаб ва жуда қийин вазифа турибди. Белгиланаётган уй-жой қурилиши планларини амалда рўёбга чиқариш Ўзбекистондаги барча ресурсларни мумкин қадар кўпроқ сафарбар этишни талаб қилади. Проблема министрликлар, идораларнинг, халқ депутатлари қишлоқ, поселка, район, шаҳар ва область Советларининг, корхоналар, ташкилотлар, колхозлар, совхозлардаги меҳнат коллективларининг ва аҳоли кенг табақаларининг фаол иштироки билангина ҳал этилиши мумкин. Турмуш даражасини ошириш учун ғоят катта социал аҳамиятга эга бўлган бу ишдан ҳеч ким четда турмаслиги керак. Шинам квартира кўп жиҳатдан одамларнинг сиҳат-саломатлигини, ишлаб чиқаришдаги юксак самарадорликни, мустаҳкам оилани ва фарзандларни тарбиялаш учун қулай шароитларни белгилаб беради. Турар жойга бўлган талаб-эҳтиёж қандай қондирилаётгани, — деб таъкидлаган эди Ф. Энгельс, — бошқа ҳамма эҳтиёжлар қандай қондирилаётганлигининг мезони бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Партия уй-жой билан таъминлаш проблемасини капиталистик мамлакатларда қабул қилинганидек, ҳар бир кишининг хусусий иши деб эмас, балки умумсоциал вазифа, деб билмоқда. Социалистик давлат шу вазифани ҳал этишга ғоят муҳим аҳамият бермоқда. СССР Конституциясида инсоннинг уй-жойга эга бўлиш ҳуқуқи мустаҳкамлаб қўйилган (44-модда). Бу — социализмнинг буюк ютуғидир.

Бунда шуни қайд этиб ўтиш керакки, Совет Иттифоқида квартира ҳақи 1928 йилдан буён ўзгармай қолмоқда ва коммунал хизматларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда ишчи ва хизматчиларнинг оилаларидаги харажатларнинг ўрта ҳисобда 3 процентини ташкил этади. Аҳолининг уй-жой ва коммунал хизматларга тўлайдиган ҳақи давлатнинг уй-жой фондини ва коммунал хўжаликни сақлашга кетадиган эксплуатация харажатларининг учдан бир қисмидан ҳам камроғини ташкил этади. Капиталистик мамлакатлардаги оилаларнинг умумий харажатларида квартира ҳақи, шу жумладан коммунал хизматлар ҳақининг улуши анча юқори эканлигини қиёслаш учун айтиб ўтамиз. Масалан, АҚШ ва Буюк Британияда бу улуш оила умумий харажатларининг тахминан бешдан бир қисмини ташкил этади. Капиталистик мамлакатларда квартира ҳақи муттасил ошиб бормоқда. 1981—1984 йилларнинг ўзидагина квартира ҳақи Буюк Британияда 48 процент, ГФРда 20 процент ва АҚШда 30 процент кўпайди.

* * *

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг «КПСС XXVII съезди қарорлари асосида социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш учун халқ депутатлари Советларининг ролини янада ошириш ва масъулиятини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги маълум қарори билан идораларга қарашли территориялардаги уй-жой қурилишининг аҳволи ва ривожлантирилиши учун масъулият маҳаллий Советлар, уларнинг ижроия комитетлари зиммасига юкланди. Улар КПСС XXVII съездининг 2000 йилга бориб ҳар бир оилани алоҳида квартира ёки уй билан таъминлаш соҳасида ўртага қўйган вазифасини бажариш юзасидан белгиланган тадбирларнинг муваффақиятли амалга оширилишига бошчилик қилишлари ҳамда таъминлашлари шарт.

Давлатнинг марказлаштирилган капитал маблағи ва корхоналарнинг маблағлари ҳисобига 113,6 миллион квадрат метр уй-жой қуриш мўлжалланмоқда. Бу — 1971 йилдан 1985 йилгача ўтган ўн беш йил мобайнида барпо этилганига қараганда 2,8 баравар кўпдир.

Ҳозирги вақтда ҳар икки квартиранинг бири давлат маблағлари ҳисобидан қурилмоқда. Қурилаётган уй-жойларнинг сифати, унинг шинамлиги яхшиланмоқда. Эндиликда уй-жойларнинг талайгина қисми яхшиланган туркумдаги типовой лойиҳалар асосида қурилмоқда.

Давлат капитал маблағи ҳисобидан белгиланган уй-жой қурилиши ҳажмининг қиймати 26,4 миллиард сўмлик миқдорида чамаланмоқда. Корхоналар ва бирлашмалар тўла хўжалик ҳисобига ҳамда ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтиши муносабати билан меҳнат коллективларининг хўжалик усулида ёки пудрат ташкилотларининг ёрдамида, шунингдек маҳаллий Советларнинг уй-жой қурилишида пайчилик асосида қатнашиш йўли билан ўзлари учун уй-жой биноларини қуриб олиш имкониятлари анча кенгаяди.

Горький автомобиль заводи коллективининг ҳар бир оилани алоҳида квартира билан таъминлашдан иборат программавий вазифани илдам ҳал этиш юзасидан КПСС Марказий Комитети маъқуллаган ташаббуси бутун мамлакатга маълум. Усть-Каменогорск қўрғошин-рух комбинатининг бу муҳим ишдаги ташаббуси ҳам кенг маълум.

Бизнинг республикамизда ҳам бир қанча корхоналар: Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ленин номидаги Олмалиқ кон-металлургия комбинати, Самарқанддаги «Красний двигатель» заводи ва бошқа баъзи корхоналарнинг коллективлари ана шу ташаббусга қўшилиб, уй-жойларни ўз кучлари ҳамда маблағлари билан барпо этиб, ишчи ва хизматчиларни турар жой билан таъминлаш чора-тадбирларини белгиладилар.

Корхоналарнинг ишчилари ва хизматчиларини ўзларининг уй-жой проблемаларини ҳал этишга кенг жалб қилиш принципи юқорида айтиб ўтилган коллективларнинг ташаббусларига асос қилиб олинган. Баъзи корхоналар якка тартибда уй-жой қуриш учун ер участкаларини олмоқда. Ташқи ва ички квартал коммуникациялари қурилишига, ободонлаштиришга доир ишларни ўз маблағлари ҳисобидан бажармоқдалар, иморат қурувчиларга бинокорлик материалларини сотиш, техник назорат ва кредит бериш, машина ва механизмларни ижарага олиш, корхона кучлари билан махсус ишларни бажариш соҳасида хизмат кўрсатмоқдалар.

Бошқа корхоналар кўп қаватли уй-жой биноларини барпо этмоқдалар. Бундай ҳолда асосий ишлар корхона кучлари билан, пардозлаш ишлари эса квартираларга кўчиб кирувчиларнинг кучлари билан бажарилмоқда.

Аммо афсуски, шу усул билан 1987 йилда оз миқдордаги квартираларнигина фойдаланишга топшириш мўлжалланган. Ишлаб чиқариш коллективларининг хўжалик усули билан ўзлари учун уй-жойлар қуриб олишга доир ташаббусини бутун чоралар билан ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш муҳимдир. Бунинг учун катта бирлашмалар ва корхоналарда қурилиш бўлинмалари, зарур бўлиб қолган ҳолларда турдош корхоналар билан қўшма қурилиш бўлинмалари ташкил этилиши лозим. Ёшлар турар жой комплексларини барпо этишга ёшларни жалб қилиш муҳим аҳамиятга эга. Тошкент шаҳар ижроия комитети 4 та шундай комплексни лойиҳалаш ва қуриш тўғрисида қарор қабул қилди. Андижон, Зарафшон, Самарқанд ва Наманганда ҳам худди шундай қарорлар қабул қилинди. Зарафшон, Чирчиқ шаҳарларида ва Сирдарё областининг Оқолтин районида ҳозирдаёқ ёшларнинг кучи билан дастлабки комплекс уйлар қурилиши бошланди. Комсомол ташаббусини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва қурилишнинг ана шу формасини кенгайтириш керак.

* * *

Уй-жой программасини амалда рўёбга чиқаришда **уй-жой қуриш кооперацияси** катта роль ўйнайди. Уч беш йиллик мобайнида кооперативларнинг маблағлари ҳисобидан 23 миллион квадрат метр ёки 1971—1985 йиллардагига қараганда 6 баравар кўп уй-жой қурилиши керак.

Белгиланган режаларни амалга ошириш учун барча имкониятлар мавжуд. Республикада кооператив квартираларга эга бўлишни истаётган оилалар кўп, шу боисдан кооператив уй-жой қурилиши анча юқори суръатлар билан ривожланмоқда. 1970 йилда жами саҳни атиги 58 минг квадрат метрга борадиган кооператив уй-жойлар фойдаланишга топширилган бўлса, 1986 йилда 533 минг квадрат метр ёки 9 баравар кўп шундай уй-жойлар фойдаланишга топширилди. Кейинги беш йилликнинг ўзидагина уй-жой қурилишининг шундай турини ўстириш ўртача йиллик суръати 15 процентдан ортиқни ташкил этди, бу эса мамлакатдаги энг юқори кўрсаткичдир. Республикамизда 1976 йилдан ривожлана бошлаган қишлоқ кооператив уй-жой қурилишини алоҳида қайд этиб ўтмоқчиман. Ўтган давр ичида жами саҳни 1,5 миллион квадрат метрга борадиган қишлоқ кооператив уй-жой фонди вужудга келтирилган бўлиб, унда 90 минг киши яшамоқда.

Булар қувончли натижалардир, аммо шу билан бирга кооператив қурилишини кенгайтириш учун катта имкониятлардан тегишлича фойдаланилмаяпти. Ўтган йили кооператив уй-жой қурилиши плани 75 процент бажарилди, 116 минг квадрат метр уй-жой майдони фойдаланишга топширилмай қолди. Кооператив уй-жой қурилишининг аҳволи бу йил ҳам айниқса Қорақалпоғистон АССРда (ўртоқ Ёдгоров), Навоий (ўртоқ Айдарқулов), Самарқанд (ўртоқ Йўлдошев), Сирдарё (ўртоқ Қўчқоров), Сурхондарё (ўртоқ Бердиев) областларида яхши эмас.

Яқин вақт ичида ва истиқболда уй-жой кооперациясини бутун чоралар билан ривожлантириш проблемаси халқ депутатлари маҳаллий Советларининг фаолиятида асосий ўрин олиши лозим.

Шуни ҳам айтиш керакки, маблағи бўлган ва кооператив уйда квартирага эга бўлишни истаётган кўпгина гражданлар ҳар хил чеклашлар сабабли бунга эриша олмаяптилар. Ўзбекистон ССР Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлиги Ўзбекистон ССР Юстиция министрлиги ва бошқа манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда кооперативларга аъзо бўлувчилар учун нокерак чеклашларга барҳам бериш мақсадида уй-жой кооперацияси масалаларига оид амалдаги норматив ҳужжатларни кўриб чиқиши зарур.

* * *

Якка тартибдаги уй-жой қурилиши — халқ депутатлари Советлари томонидан алоҳида эътибор берилишини талаб қилувчи бошқа бир проблемадир. Ўтган уч беш йиллик мобайнида аҳоли **давлат кредити ёрдамида** 34,3 миллион квадрат метр уй-жой қуриб олди. Якка тартибда иморат қурувчилар бинокорлик материаллари билан яхшироқ таъминланадиган бўлиб қолдилар. 1986 йилда аҳолига 547 минг куб метр иморатбоп ёғоч 1980 йилга нисбатан 7 баравар кўп, 1930 йилги 116 минг куб метр ўрнига 818 минг куб метр ёғоч-тахта, 3,7 баравар кўп цемент, 2,7 баравар кўп шифер, 1,3 баравар кўп ойна, шунингдек ғишт ва бошқа материаллар сотилди. Бу, шубҳасиз, қурилаётган уй-жой биноларини барпо этишни жадаллаштириш ҳамда уларнинг сифати ва шинамлилигини ошириш имконини берди.

Шуни қайд этиб ўтмоқчиманки, республика давлат ва кооператив уй-жой қурилишини амалга ошириш учун ғоят кўп машина ва механизмлар билан жиҳозланган қудратли қурилиш комплексига, бинокорлик материаллари ва конструкцияларни ишлаб чиқарувчи юзлаб корхоналарга, қурувчиларнинг ярим миллион кишидан кўпроқ отрядига, буюртмачи ва пудрат ташкилотлари хизмат аппаратига, ўнлаб лойиҳа институтларига эгадир. Ҳозирги вақтда мана шу потенциалнинг ҳаммаси республикада барпо этилаётган жами уй-жойларнинг ярмидан сал кўпроғини таъминлаб турибди.

Айни вақтда ўз маблағи ва қўлларидан бошқа ҳеч нарсага эга бўлмаган якка тартибда иморат қурувчилар республикада уй-жойларнинг қарийб ярми қурилишини таъминлайди. Бунинг устига 2000 йилгача ҳар бир оилани уй билан таъминлаш вазифасини ҳал этиш учун шундай қурилиш ҳажмларини анча кенгайтириш лозим бўлади.

Давлат кредити ёрдамида аҳоли 73,2 миллион квадрат метр уй-жой қуриши керак, бу эса ўтган уч беш йилликдагига қараганда 2,1 баравар кўпдир. Якка тартибда уй-жой қурилишини кўпайтириш планлари мана шу ҳаётий муҳим ишга маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг, барча даражалардаги Советлар — қишлоқ Советидан то область Советларигача раҳбарликни тубдан яхшилашини тақозо этади. Ҳозирги вақтда якка тартибдаги уй-жой қурилиши ҳажмларининг камайиш тенденцияси пайдо бўлиб қолганлиги учун ҳам бу айниқса зарурдир. 1985—1986 йилларда аввалги йиллардагига қараганда анча камроқ уй-жой барпо этилди.

Бундай аҳволнинг асосий сабабларидан бири маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларида якка тартибда, уй-жой қурилишини ташкил этиш ва ривожлантириш учун жавобгар бўлган тегишли хизматларнинг йўқлигидир. Республика Давлат агросаноат комитети ҳам бу иш билан аслида дуруст шуғулланмаяпти. Аҳоли орасида тушунтириш ишлари олиб борилмаяпти, ер участкалари ажратиб бериш, лойиҳа ҳужжатларини тайёрлаш масалалари ўз вақтида ҳал қилинмаяпти. Қурилишнинг бориши устидан тегишли контрол қилинмайди, имтиёзлардан фойдаланилмайди ва қишлоқ жойларда уй-жой қурилишининг ана шу тури одатда маҳаллий ҳокимиятнинг иштироки ва ғамхўрлигисиз уй-жой қурувчилар хоҳишига кўра ривожланмоқда. Айни шу боисдан якка тартибда уй-жой қураётган баъзи шахслар ғайри қонуний йўл билан материалларни олмоқдалар ва лойиҳасиз уй қурмоқдалар.

Сўнгги йилларда қурилиш материаллари нархининг ошганлиги ҳам якка тартибда уй-жой қуришни ривожлантиришга тўсқинлик қилмоқда. Якка тартибда қурилган уй-жой умумий саҳнининг ҳар бир квадрат метри таннархи 1980 йилдаги 92 сўмдан 1985 йилда 161 сўмга етди. Чакана нархлар ошганлиги сабабли пишиқ ғиштдан уй-жой қуриш анча камайди.

Ўзбекистон ССР Госплани ва Ўзбекистон ССР Госстройи мамлакатнинг бошқа регионларида тўпланган ижобий тажрибани ҳисобга олиб, республикада якка тартибда уй-жой қуришни ташкил этиш тартиби ва бу ишни тартибга солиш тўғрисида конкрет таклифларни тайёрлаши зарур. Уларда ер участкаларини ажратиб бериш, лойиҳаларнинг турли вариантларини ишлаб чиқиш ҳамда қурилишга рухсатномани расмийлаштириш, қурилишнинг боришини контрол қилиш ҳамда иморатларни фойдаланишга қабул қилиб олиш, инженерлик коммуникациялари барпо этиш, ссудалар ажратиш, транспорт ва механизмлар билан таъминлаш аниқ-пухта тартиби кўзда тутилиши лозим.

Якка тартибдаги уй-жой биноларини қуриш ҳамда ремонт ишларини бажариш учун аҳолига бинокорлик материаллари сотиш тубдан яхшиланиши керак. Республика ҳукумати ёғоч-тахта сотишни, ремонт-қурилиш хизмати кўрсатишни кенгайтириш чора-тадбирларини белгилади. Шаҳарларда ва қишлоқ районларида аҳолига бинокорлик материаллари сотувчи ихтисослаштирилган магазинлар очилмоқда. Товарларнинг турлари кўпайтирилмоқда, уларни харидорларнинг буюртмаларига биноан дастлабки тарзда ишловдан чиқариб уйларига етказиб бериш шарти билан сотиш ташкил қилинмоқда. Шаҳарларда ёғоч-тахта ва бинокорлик материаллари сотувчи ихтисослаштирилган магазинларнинг 21 минг квадрат метр савдо майдонини ва қишлоқ жойларида 52 та омбор-магазинни фойдаланишга топшириш кўзда тутилмоқда. Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Наманган, Фарғона, Урганч, Нукус, Қарши шаҳарларида «Комфорт» фирма магазинлари тармоғи кенгайтирилмоқда.

Якка тартибда иморат қурувчиларга ер участкалари ажратиш масаласи алоҳида эътиборга лойиқдир. Бу соҳада сансалорлик, ҳар хил тўқиб чиқарилган қоида ва инструкциялар кўп. Биронбир иморат қурувчига ер участкасини ажратиб бериш тўғрисидаги масала кўпинча йиллаб ҳал этилмай қолади. Шу боисдан ҳам кўп кишилар турли муассасалардаги бюрократик говлардан ўтишга қараганда участкани ўзбошимчалик билан эгаллаб олганлик учун жарима тўлашни афзал биладилар.

Айни вақтда кўпгина шаҳарлар, район марказлари ва поселкаларимиз яқинида қишлоқ хўжалигида фойдаланилмаётган ерлар-адирлар, тошлоқ участкалар ва ҳоказолар бор. Шу ерлардан якка тартибда уй-жой қурилиши массивларини жойлаштириш учун фойдаланиш, йўлларни барвақт созлаб қўйиш, сув, электр олиб келтириш, хуллас, жамики кераклн коммунал хизматларни ҳамда социал-маданий ва маиший объектларни комплекс равишда тахт қилиб қўйиш зарур.

Ўзбекистон ССР Госстройи, Давлат агросаноат комитети маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари билан биргаликда шаҳарлар, поселкалар, район марказлари, совхоз ва колхоз поселкалари ерларини инвентаризация қилишлари, барча аҳоли пунктларини бош планлар билан таъминлашлари, эскириб қолганларини аниқлаб, шу асосда, уй-жой қурилиши ҳажмларига мувофиқ зарур ер участкаларининг миқдорларини белгилашлари, шундай участкаларни ажратишнинг перспектив ва жорий графикларини тузишлари зарур.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети якка тартибдаги уй-жой қурилишини ривожлантиришга муҳим аҳамият бериб, якка тартибдаги иморат қурувчиларга енгил шартлар билан банк кредитлари ҳисобига молиявий ёрдам беришга қаратилган бир қанча қарорларни қабул қилдилар. «Гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларини, коллектив боғдорчилик ва полизчиликни ривожлантириш юзасидан қўшимча чоралар тўғрисида» 1987 йилнинг 19 сентябрида чиқарилган қарорда қишлоқ жойларида яшовчи гражданларга ҳовли иморатлари билан бирга якка тартибдаги уй-жой биноларини қуриш учун 20 минг сўмгача миқдорда кредит беришга қарор қилинди, бу кредит олингандан кейин учинчи йилдан бошлаб 50 йил мобайнида тўланади. Иттифоқ органларида шаҳарлардаги якка тартибда иморат қурувчилар учун ҳам худди шундай қарорлар ишлаб чиқилмоқда.

Якка тартибдаги оммавий уй-жой қурилиши авж олдириладиган шароитда пудрат ташкилотларини, шунингдек корхоналар, колхозлар, совхозларнинг кучини якка тартибда иморат қурувчиларга ёрдам беришга кенг кўламда жалб қилиш муҳим аҳамият касб этади. Бундай қурилишни материал-техника билан таъминлаш давлат уй-жой қурилиши нормаларига мувофиқ амалга оширилади, банклар эса 100 процентли кредит беради. Чакана нархлардан анча арзон бўлган улгуржи нархлар билан барпо этилган уй-жой бинолари қийматининг ярмини хўжаликлар тегишли фондлар ҳисобидан, бундай фондлар зарар кўраётган ва паст рентабелли хўжаликларда йўқ ёки етарли бўлмаганида эса давлат бюджети ҳисобидан текинга тўлашлари мумкин. Уй қийматининг қолган қисмини шу уйнинг эгаси 25 йил мобайнида тўлаши лозим бўлади.

Комплекс программада уй-жой қурилиши мазкур турининг ҳажмини 1986 йилги 51 миллион сўмликдан 2000 йилда 383 миллион сўмликка етказиш, 1986 йилги 252 минг квадрат метр ўрнига 2000 йилда 2 миллион 125 минг квадрат метр умумий саҳнни фойдаланишга топшириш кўзда тутилади. Аммо Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети етарлича эътибор бермаётганлиги сабабли уй-жой қурилишининг пудрат усули кенг оммалаштирилмаяпти, йиллик планлар эса бажарилмаяпти.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, «Главсредазирсовхозстрой» 1988—1990 йилларда якка тартибдаги уй-жой бинолари пудрат ёки хўжалик усулида барпо этиладиган колхозлар, совхозлар ва қишлоқ хўжалик корхоналари рўйхатини аниқлашлари, якка тартибда иморат қурувчиларни белгилашлари, банк муассасаларида кредитларни расмийлаштиришлари, пул билан таъминлай бошлашлари ҳамда лойиҳа институтлари ва қурилиш ташкилотлари билан шартнома тузишлари керак.

Якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисида Қонун қабул қилинганлиги уй-жой биноларини барпо этиш ва ремонт қилишда аҳолига ёрдам бериш мақсадида қурилиш кооперативларини тузиш учун кенг имкониятлар очади. Бундай кооперативларни ҳамма жойда ташкил этиш зарур.

Савдо министрлиги, Ўзбекбирлашув, Бинокорлик материаллари саноати министрлиги бозор фондлари бўйича зарур қурилиш материалларини биринчи навбатда сотиб олишда уларга ёрдам беришлари, Госснаб ва маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари эса мазкур кооперативларга бинолар, машиналар ва механизмларни ижарага беришлари шарт. Шаҳарларда ва район марказларида асбоблар, ускуналар, мосламаларни ижарага бериб турувчи пунктларни ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Хуллас, якка тартибдаги уй-жой қурилишини бошқаришнинг аниқ-пухта системаси зарур. Барча министрликлар ва идоралар, айниқса Давлат агросаноат комитети, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари бу ишда фаол қатнашишлари шарт. Шундай қилиш керакки, иморат қурувчи идорама-идора сарсон бўлиб юрмай, балки идораларнинг ўзи уларни излайдиган бўлсин.

* * *

Уй-жой биноларидан фойдаланишни яхшиламасдан туриб, уй-жой қурилишининг мўлжалланаётган программасини самарали равишда амалга ошириб бўлмайди. Республиканинг жами уй-жой фонди 60-70-йилларда оммавий равишда қурила бошлаган эди, ҳозир эса уни капитал ремонт қилиш эҳтиёжи йил сайин ортиб борадиган вақт келмоқда. Мана шу ғоят катта миллий бойликни сақлаб қолишга қаратилган амалий чораларни кўриш муҳимдир. Бу бойликнинг қиммати республика асосий фондларининг салкам бешдан бир қисмини ташкил этади. Турар жой биноларини муттасил янгилаш ва қайта тиклаш узлуксиз жараёни тўғрисида, уларнинг техникавий ва социал характеристикалари уй-жойга нисбатан ортиб бораётган истеъмолчилик талабларига доимо мос келиши учун уни реконструкциялаш, янгилаш, ремонт қилиш ҳамда инженерлик жиҳатидан таъминланиш даражасини ошириш ҳақида гап бораяпти.

Жами фонддаги квартиралар ёки уй-жой биноларининг қарийб 80 проценти водопровод, 70 проценти канализация, 68 проценти марказий иситиш системаси, 92 проценти газ, 66 проценти ванна ёки душ ва 54 проценти иссиқ сув билан таъминланган.

Айни вақтда якка тартибдаги фонд таъминоти паст даражада. Масалан, шаҳарларда якка тартибдаги уй-жойларнинг водопровод билан таъминланиши 27 процент, канализация билан таъминланиши 11 процентни, марказий иситиш системаси билан таъминланиши 19, ванналар билан таъминланиши 9, иссиқ сув билан таъминланиши атиги 2 процентни ташкил этади.

Буларнинг ҳаммаси қўшимча харажатлар талаб қилади, албатта. Лекин уй-жой сифатини, унинг қулайликлари ва шинамлилигини ошириш ҳисобига аҳолининг яшаши учун ҳар жиҳатдан қулай шароит яратилиши умуман социал натижалар ва экономикага ижобий таъсир кўрсатади, шаҳарлар ва қишлоқлар аҳолисининг турмуш маданиятини юксалтиришга олиб боради.

Бир нарса тўғрисида алоҳида гапириб ўтиш керак. Кўпгина аҳоли пунктларида ичимлик сув танқис. Маҳаллий Советлар ва сув хўжалиги органлари сув ресурсларининг булғанишига йўл қўймайдиган катта чора-тадбирларни бажаришига тўғри келади. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, илмий-тадқиқот институтлари, аввало, чоғроқ аҳоли пунктлари учун сув тозалашнинг арзон ва самарали усулларини ишлаб чиқиш билан жиддий шуғуллансалар бўларди.

Уй-жой фондини ремонт қилиш ва ундан фойдаланишда ҳал этилиши лозим бўлган бир қанча кечиктириб бўлмайдиган масалалар ҳам бор. Еттинчи-тўққизинчи беш йилликларда нур билан иситиладиган йирик панелли уй-жойлар кенг кўламда қурилди. Бундай системанинг такомиллаштирилмаганлиги ва ишлатилишининг ниҳоятда мураккаблиги сабабли 70-йилларнинг ўрталаридан бошлаб улар ишдан чиқа бошлади ва натижада аҳолидан кўпдан-кўп шикоятлар тушишига сабаб бўлди. Республикада 2100 тадан кўп шундай уйлар қурилди ва шу беш йилликда уларни радиатор орқали иситишга ўтказишни тугаллаш лозим. Бунинг учун кўпдан-кўп радиаторлар, сув ва газ трубалари, турли арматура ва бошқа кўпдан-кўп материаллар керак бўлади. Госснаб, Уй-жой ва коммунал хўжалик министрлиги, Тошкент шаҳар ижроия комитети бу ишни керакли ресурслар билан, шу жумладан жойларда ишлаб чиқаришни ташкил этиш ҳисобига шундай ресурслар билан таъминлашлари зарур.

(Давоми учинчи бетда).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 2000 ЙИЛГАЧА МЎЛЖАЛЛАНГАН КОМПЛЕКС УЙ-ЖОЙ ПРОГРАММАСИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ЮЗАСИДАН РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ, МИНИСТРЛИКЛАРИ, ИДОРАЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Рулон ёпмали уй-жойлар соҳасида ҳам шундай муаммо бор. Улар иссиқ иқлим шароитида барвақт ишдан чиқади. Энди ҳамма ерда томи рулонсиз йиғма темирбетондан фойдаланишга ўтиш зарур. Уларни ишлатиш сифати юқори ва рулонли ёпмалига нисбатан тежамлидир. Госстрой, пудрат ташкилотлари, Уй-жой ва коммунал хўжалик министрлиги ҳамда Тошкент шаҳар ижроия комитети ана шу масалада янада активроқ иш олиб бориши керак.

Янгидан қурилаётган уй-жойлар ва микрорайонлар домофонлар, уй-жойлар подъездларидаги ёритиш автомат тарзда созлаб туриладиган системалар, бирлашган диспетчерлик системалари, уй-жой ташкилотларининг ишлаб чиқариш техника бинолари ва бошқа объектлар билан таъминланиши керак. Булар мавжуд нормаларга мувофиқ уйларнинг типовой лойиҳаларида ҳамда микрорайонларни қуриш лойиҳаларида кўзда тутилмоғи лозим.

Янги қурилган уйлардан фойдаланиш практикаси шуни кўрсатиб турибдики, дастлабки олти йил мобайнида уйларнинг ташқи деворлари, панеллар ўртасидаги чоклар, томлар, инженерлик иншоот системалари ишдан чиқмаса, уларни ремонт қилиш ва уларга техник хизмат кўрсатиш харажатлари норматив қийматлардан ошиб кетмайди. Таассуфки, биноларнинг анча қисми шу олти йиллик синовларга бардош бера олмаяпти. Бино фойдаланишга топширилганидан кейин бир-икки йил ўтгач, чоклар, том ремонти бошланаётганлигининг, материал, қурувчи ва ремонтчилар меҳнати сарф бўлаётганлигининг шоҳидлари бўлаяпмиз.

Ҳозирги вақтда кенг маънода уй-жой сифатини ошириш биринчи ўринга чиқмоқда. Уй-жой сифати хонадон эгаларининг кайфиятига, бутун турмушимиз муҳитига анча таъсир қилади. Уй-жойларга давлат қабулини кенг кўламда жорий этиш керак. 1988 йилнинг 1 январидан бошлаб Фарғона шаҳрида давлат қабули жорий этилади, кейинчалик бутун республикада жорий этилади.

Яқинда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика уй-жой-коммунал хўжалик ишларини янада такомиллаштириш чоралари тўғрисида қарор қабул қилди. Бу қарорда уй-жой фондини ремонт қилиш ва ундан фойдаланишни такомиллаштиришга, ремонт ташкилотлари, уларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга қаратилган бир қанча тадбирлар қабул қилиш кўзда тутилган. Ўзбекистон ССР Госстройида уй-жойларни ремонт қилиш, реконструкциялаш ва модернизациялашда ягона техника сиёсатини амалга оширадиган бошқарма ташкил этилмоқда. Эски қурилган уй-жойларни омилкорлик билан реконструкциялаш уй-жой проблемасини ҳал этишда муҳим роль ўйнаши мумкин.

Уй-жойни қуриб битиришгина эмас, шу билан бирга уни яхши ҳолатда сақлаш муҳимдир. Бу эса кўп нарсага, аниқроқ қилиб айтсак, аввало хонадон эгаларининг ўзларига, уларнинг ҳовлилар, микрорайонларни ободонлаштиришда актив қатнашишларига, ҳар бир квартира, унинг сантехника ускуналари нақадар эҳтиёткорлик билан сақланаётганлигига боғлиқ. Таассуфки, қурилган уйларга оилалар кўчиб кирганларидан сал фурсат ўтгач, улар кўркини йўқотадиган фактлар ҳали оз эмас. Уй-жой фондини ҳамда ободончилик объектларини сақлаш масалаларида ҳамма жойда уй комитетлари, маҳалла комитетлари ишини кучайтирмоқ зарур.

Шаҳарлар, район марказлари ҳамда колхоз ва совхозларнинг марказий қўрғонларини комплекс равишда қуриш масалалари уй-жой программасини амалга оширишда муҳим аҳамиятга эга.

Шаҳар ҳамда қишлоқ манзилгоҳларининг архитектурасига, эстетик жиҳатдан безатилиши ва ободончилигига нисбатан яна ҳам юксакроқ талаблар қўйилиши лозим. Бунда архитекторлар билан лойиҳачилар миллий меъморлик анъаналарига нисбатан авайлаб муносабатда бўлишлари, қурилишнинг таркиб топган ўзига хос хусусиятини эътиборга олишлари керак. Аҳоли пунктлари одамларнинг меҳнати, турмуши ҳамда дам олиши учун энг яхши шароитларни таъминловчи социал соҳа корхоналари ва ташкилотларининг зарур тармоғига эга бўлган турар жой районларининг оқилона ташкил этилган комплекслари бўлиши лозим.

Республикада Навоий, Зарафшон ва Учқудуқ шаҳарларини шартли равишда комплекс қурилаётган шаҳарлар қаторига киритиш мумкин. Шундай бўлсада, кейинги йилларда Навоий шаҳрини қуришда мутаносиблик бузилди.

Ўзбекистон ССР Госстройи ҳамда Ўзбекистон ССР собиқ Қишлоқ хўжалик министрлиги бундан 15 йил аввал колхоз ва совхозларнинг бир неча марказий қўрғонларини тажриба тариқасида қуришни бошлаган эди. Ана шу қурилишлар ҳанузгача битмаган ва қабул қилиб олишга тайёрланмаган. «Главсредазирсовхозс т р о й» қўриқ ерлардаги совхозлар марказий қўрғонларини комплекс равишда қуриб бериши керак эди, аммо йўл қўйилган қўпол хатолар ҳамда ташкилот собиқ раҳбарларининг очиқдан-очиқ масъулиятсизликлари сабабли фойдаланишга қабул қилиб олинган марказий қўрғонлар ҳанузгача қуриб битказилмаган. Биронта ҳам марказий қўрғонда сув таъминоти, канализация, иссиқ сув таъминоти тармоқлари нормал ишламаяпти.

Маълумки, кейинги йилларда Фарғона водийси ва бошқа районлардан Қашқадарё областининг қўриқ зоналарига анчагина оилалар кўчирилди. Уларга ҳамма қулайликлари бўлган тайёр уйлар, болаларига боғчалар, мактаблар ва бошқа хил хизматлар ваъда қилинганди. Ҳақиқатда эса янги хонадонларни қабул қилиб олишга ҳали тайёр бўлмаган жойлар ҳам бор экан. Ҳозирга қадар кўпгина чўлқуварлар бир квартирада икки-уч оила яшамоқда. Дала шийпонларида энг оддий санитария ва маиший қулайликлари ҳам бўлмаган шароитда яшаётганлар ҳам бор. Шу сабабли бугунги кунгача 700 га яқин оила илгариги жойига қайтиб кетди. «Главсредазирсовхозстрой» (ўртоқ Турсунов) бу масалани ниҳоят ҳал этиб, ўз совхозларининг ишчиларига нормал уй-жой шароити яратиши керак.

* * *

1986—2000 йилларда уй-жой қурилиши ҳажмининг кескин кўпайтирилиши **қурилиш индустрияси қувватларини жадал оширишни ва бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришни** кўпайтиришни талаб қилади. Ўн иккинчи ўн тўртинчи беш йилликларда уй-жой қурилиши юксак суръатлар билан боришини таъминлаш учун бу ишни сира кечиктирмай бошлаш керак. Бунда мавжуд қувватларни реконструкциялаш ва улардан яхшироқ фойдаланиш ҳамда янги қувватларни қуриш йўлидан бориш керак. Республика катта қурилиш комплексига эгадир. Сўнгги йилларда темир-бетон конструкциялари ва буюмлар, ғишт, оҳак, шифер, линолеум, пардозлаш плиталари, цемент ва бошқа материаллар ишлаб чиқариш анча кўпайди.

Йирик панелли уйсозлик қувватлари йилига 3,5 миллион квадрат метрни ташкил этади. Мавжуд уйсозлик қувватларидан кам фойдаланилаётганлиги, уларнинг атиги 65—70 процентидан, Тошкент областида эса 50—65 процентидан фойдаланилаётганлиги учун М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумидаги докладида республикамизни ҳақли равишда қаттиқ, лекин одилона танқид қилди. Мана шу ишларнинг ҳаммасида республика Қурилиш министрлигининг, Давлат агросаноат комитетининг, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда «Главсредазирсовхоз с т р о й»нинг сусткашлиги, проблемага етарли баҳо бермаслиги намоён бўлмоқда.

Ўз навбатида бир қанча ижроия комитетларининг бу масаладаги позицияси жуда пассив. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, Жиззах, Хоразм, Сирдарё, Сурхондарё ва Тошкент область ижроия комитетлари ўзларидаги уйсозлик комбинатлари қувватларидан жуда кам фойдаланилаётганлигига қандай тоқат қилаётганликларини тушуниб бўлмайди. Ахир, бу йилига 600 минг квадрат метр миқдорида қўшимча уй-жой олишнинг жуда катта резерви-ку.

КПСС Марказий Комитети Пленуми минбаридан айтилган танқиддан биз жиддий хулоса чиқариб олишимиз, бу муҳим соҳада туб бурилиш бўлишига, қурилиш комплексида барпо этилган катта имкониятлардан самарали фойдаланишга эришишимиз, уйсозлик комбинатлари барча қувватлари қисқа муддат ичида лойиҳадаги даражага чиқиб олишини таъминлашимиз керак. 2000 йилга бориб йирик панелли уйсозлик қувватини 8,4 миллион квадрат метрга етказиш кўзда тутилмоқда.

Яхлит уй-жойлар қуришга муносабат тубдан ўзгартирилиши лозим. Яхлит темирбетондан уй-жой қуришнинг афзалликлари ҳаммага маълум. Бу метод асосида қурилган уйлар зилзилага бардошли.

Яхлит уй-жойлар ва социал объектлар аввало йирик панелли уйсозлик қувватлари бўлмаган ёки етарли бўлмаган шаҳарлар ва қишлоқ жойларда, шунингдек кучли зилзила бўладиган районларда қурилиши лозим.

Тошкент областининг «Политотдел» колхозида уй-жой қуриш тажрибасини кенг оммалаштирса арзийди. Бу ерда 25 кишидан иборат қурилиш бригадаси йил давомида монолит усулда 35 та бир квартирали уй қурди.

Госстрой маҳаллий материаллар ва ишлаб чиқариш чиқитларидан фойдаланиб яхлит ва йиғма яхлит уй-жойларни якка тартибда кўплаб қуриш учун тежамли лойиҳаларни ишлаб чиқишни таъминлаши зарур.

Республика Министрлар Совети яқинда 1986—2000 йилларда бинокорлик материаллари, конструкциялари ва буюмлари ишлаб чиқарувчи қувватларни ривожлантиришнинг республика комплекс программасини маъқуллади.

Бу программада бинокорлик материаллари буюмлари ишлаб чиқаришни жадал ривожлантириш, техник даражасини ва ватанимиздаги ҳамда чет эллардаги илғор тажрибаларни ҳисобга олган ҳолда бинокорлик материаллари саноати техник даражасини ва маҳсулоти сифатини ошириш кўзда тутилган. Иккиламчи хом ашёдан ва ишлаб чиқариш чиқитларидан бинокорлик материаллари, шунингдек гипс ва ундан буюмлар ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади.

Буларнинг ҳаммаси 2000 йилга бориб 1985 йилдагига нисбатан цемент ишлаб чиқаришни 3,3 баравар, шифер ишлаб чиқаришни 2,8 баравар, асбоцемент қувурлар ишлаб чиқаришни 5,9 баравар, линолеум ишлаб чиқаришни 6,1 баравар, томга ёпиладиган юмшоқ материаллар ишлаб чиқаришни 1,8 баравар, деворбоп материаллар ишлаб чиқаришни 2,9 баравар, оҳак ишлаб чиқаришни 4,4 баравар, қурилишбоп гипс ишлаб чиқаришни 15,9 баравар, норуда материаллар ишлаб чиқаришни 2 баравар, ғовакли тўлдиргичлар ишлаб чиқаришни 4,9 баравар, санитария-қурилишбоп фаянс ишлаб чиқаришни 3,7 баравар, дурадгорлик буюмлари ишлаб чиқаришни 2,9 баравар кўпайтириш имконини беради. Бинокорлик материаллари, деталлари ва конструкциялари ишлаб чиқариш қувватларини ривожлантириш масалаларини ҳал этишда учта асосий йўналишга катта эътибор бериш лозим.

Биринчидан, — бинокорлик материаллари ишлаб чиқарадиган қурилиш индустрияси корхоналарини лойиҳалаштириш билан боғлиқ бўлган лойиҳа институтларининг моддий-техника базасини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш. Булар, аввало, стройпроектНИИ, Узгипротяжпром институтлари, Қурилиш министрлиги, Главташкентстройга қарашли институтлардир.

Иккинчидан, — қурилиш министрликларида ва Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигида ускуналар, жиҳозлар ва эҳтиёт қисмлар тайёрлайдиган қувватларни барпо этиш.

Учинчидан, — Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети корхоналар ўз фойдаларидан маҳаллий қурилиш материаллари ишлаб чиқаришни ривожлантиришга ажратадиган маблағларни маҳаллий бюджетга жамлаш юзасидан ўзларига берилган ҳуқуқлардан тўла фойдаланишларига эътиборни қаратиш керак.

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги қурилиш материаллари ишлаб чиқаришда етакчи ўринда бўлиши лозим. Шунга қарамай, бу министрликда ишлаб чиқаришни ўстириш суръатлари республикада капитал қурилиши ўсиши суръатларидан орқада қолмоқда. Министрлик фаолиятида ўз корхоналарини реконструкциялаш ва техника билан қайта жиҳозлашдаги қолоқлик алоҳида ташвиш уйғотмоқда. Бу корхоналарнинг кўплари таъбир жоиз бўлса «планли —авария» режимида ишламоқда.

Министр ўртоқ Исаев одатда кўргазмаларда жуда кўп янги ва самарали бинокорлик материалларини намойиш этади. Аммо ана шу намуналарни кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилган биронта корхона йўқ.

* * *

Ҳамма жойда социал адолат принципини жорий этиш негизида жамиятимиз турмушини кенг демократиялаш қайта қуришнинг, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришнинг асосий масалаларидан биридир. **КПСС XXVII съездида уй-жойларни тақсимлаш практикасини жиддий равишда яхшилаш зарурлиги таъкидланди.** Бу масалани кенг демократик асосда, жамоатчилик назорати остида ва белгиланган тартибга мувофиқ ҳал қилиш оилаларни жойлаштириш вазифасини адо этишда ҳам катта аҳамиятга эга.

Ҳозирги вақтда оилаларни жойлаштириш принциплари бирмунча ўзгартирилди ва яхшиланди. Ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1983 йил июль ойида бўлиб ўтган еттинчи сессиясида қабул қилинган Ўзбекистон ССР Уй-жой кодексига ҳамда СССРнинг Уй-жой қонунлари асосларига мувофиқ янги квартирани тақсимлаш чоғида ҳар бир кишини умумий майдон ва уй-жой майдони билан таъминлаш нормалари кўпайтирилган. Илгари амал қилиб келган нормалардаги 9 квадрат метр ўрнига ҳозир ҳар бир кишига уй-жой нормаси 10 квадрат метр қилиб белгиланган.

Шахсий уйига эга бўлган кишилар уй-жой шароитини яхшилаш учун навбатда туришда аҳолининг бошқа қисми билан тенг ҳуқуқга эгадир. Якка тартибда қурилган уйни бузиш зарур бўлиб қолган тақдирда уй эгасига фақат уй-жой берилибгина қолмай, шу билан бирга шу уй-жойнинг қиймати тўланиб моддий зарарнинг ўрни қопланади.

Уй-жой қурилиши кенг авж оладиган шароитда уй-жойларни тақсимлашда жуда қаттиқ тартиб ўрнатиш муҳим. Бу масала юзасидан партия ва совет органларига меҳнаткашлардан жуда кўп шикоят тушмоқда. Уй-жой олиш учун навбатга туриш билан боғлиқ бўлган ҳамма масалалар кенг ошкоралик шароитида, меҳнат коллективлари иштирокида ҳал этилиши зарур. Бир қанча жойларда бу масалада ҳали ҳам камчилик ва нуқсонларга йўл қўйилаётганлиги сир эмас. Халқ контроли органларининг маълумотларига қараганда, корхоналар ва ташкилотларда маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларида барча квартиралар уй-жой қонунларига мувофиқ тақсимланаётгани йўқ. Кўп ҳолларда белгилаб қўйилган тартибга риоя этилмаяпти, квартираларга муҳтож гражданларни ҳисобга олиш, навбатни белгилаш зарур ҳужжатларсиз ва уй-жой шароитларини текширмай амалга оширилмоқда. Текшириш чоғида 220 тадан ортиқ бўш квартира борлиги, 1300 квартира ўзбошимчалик билан эгаллаб олинганлиги, 462 квартира ғайриқонуний тақсимланганлиги аниқланди. Уй-жой масалаларини ҳал этиш чоғида кенг ошкоралик тегишли тарзда таъминланмаяпти. Кўпинча квартира бериш учун ҳисобга олинган рўйхатлар кўзга кўринарли жойларга осиб қўйилмайди, гражданларнинг аризаларини кўриб чиқиш чоғида сансалорлик ва бюрократизм фактлари, шунингдек, инвалидлар, уруш қатнашчилари ва ҳалок бўлган жангчилар оилаларининг уй-жой масалаларини ҳал этишга лоқайдлик, расмиятчилик билан муносабатда бўлиш ҳоллари тугатилган эмас. Уй-жой майдонларининг бир қисмини турли идоралар ва муассасаларга бериб қўйилишига йўл қўйилмоқда. Хўжалик раҳбарлари маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг контрол қилмаслигидан фойдаланиб, квартира олишга ҳуқуқи бўлмаган шахсларга уй-жойларни ғайриқонуний йўл билан бераётганликларини кўрсатувчи фактлар оз эмас.

Қарши шаҳрида бўшаб қолган 254 та квартирага ордер берилмай ва пропискадан ўтказилмай оилалар жойлаштирилди. Андижон шаҳар ижроия комитети 3-микрорайондаги 43-уйда 21 та квартирани қонунга хилоф равишда, навбатсиз ва белгиланган нормадан ортиқча қилиб тақсимлаган. Шаҳарда 20 та бўш турган квартира ва 82 та ўзбошимчалик билан эгаллаб олинган квартира ҳамда уй-жой қонуни кўплаб бузилганлиги аниқланди, ҳолбуки инвалидлар, уруш қатнашчилари ва ҳалок бўлган жангчиларнинг 380 оиласи бир қанча йиллардан буён квартира олиш учун навбатда турибди.

Урганч шаҳрида 81 квартира ғайриқонуний йўл билан эгаллаб олинганлиги аниқланди. Самарқанд шаҳрининг Боғишамол ва Темир йўл районларида ғайриқонуний равишда уй-жой бериш фактларига йўл қўйилган.

Термиз ва Фарғона шаҳар ижроия комитетлари область ташкилотларининг ходимларига навбатда турганларни эътиборга олмай, ғайриқонуний равишда квартира ажратганлар.

Уй-жой қонунини бузиш фактлари Тошкент областида ҳам аниқланди. Ангрен шаҳар ижроия комитети 23 оила санитария нормаси доирасида уй-жой билан таъминланган бўлишига қарамай бу оилаларга янги квартиралар ажратган. Олмалиқ шаҳар ижроия комитети текширилган 324 квартирадан 98 тасини белгиланган тартибни бузган ҳолда тақсимлаган.

Сирдарё областидаги Гулистон, Сирдарё шаҳарларида, Ильич, Боёвут районларида, Навоий областидаги Навоий шаҳрида, Конимех ва Хатирчи районларида ҳам уй-жой қонуни ана шундай тарзда бузилган.

Тошкент шаҳрида ҳам уй-жой қонунларини бузиш фактларига барҳам берилмаган. Текшириш чоғида 1292 квартира бошқа мақсадларда фойдаланаётганлиги, 88 квартира ўзбошимчалик билан эгаллаб олинганлиги, 64 квартира бўш турганлиги, 11 та квартира эса ғайриқонуний ажратилганлиги аниқланди. Собир Раҳимов районида 200 та корхона ва ташкилотдан 117 тасида навбат кутувчиларнинг белгиланган тартибда расмийлаштирилган рўйхати йўқ. Фрунзе районида бўшаб қолган жуда кўп квартиралар узоқ вақт давомида навбат кутувчиларга ажратиб берилмаган.

Ўртоқлар, кўриб турибсизларки, тартибни бузиш географияси уй-жойлардан оқилона фойдаланиш ҳамда уларни тақсимлаш чоғида социал адолат ва ошкоралик принципларига риоя қилиш масалалари кўпгина шаҳарлар ва районларда қониқарсиз аҳволда. Қонунга хилоф равишда уй-жой олганлар орасида партия, совет органлари ходимлари, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари, яъни уй-жой қонуни бузилишига қарши қатъий кураш олиб бориши лозим бўлган кишилар ҳам борки, бунга асло йўл қўйиб бўлмайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг шу йил 9 декабрда бўлиб ўтган мажлисида республикада уй-жойларни тақсимлаш чоғида тартиб-қоидалар жиддий бузилаётганига кескин танқидий баҳо берилди. Тартиб-қоидани бундай бузиш ҳоллари социал адолат принципига путур етказиши, демократиялаш сиёсатини обрўсизлантириши таъкидлаб ўтилди. Ушбу масала юзасидан қабул қилинган қарорда уй-жой қонунларига қатъий риоя этилишини таъминлашга қаратилган бир қанча чора-тадбирлар белгиланди.

Узсовпроф, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, хўжалик раҳбарлари бу соҳада тартиб ўрнатиш, уй-жойларнинг исроф бўлишига олиб бораётган йўлларни беркитиб қўйиш учун қатъий чораларни кўришлари лозим.

Бундан буён уй-жойларнинг умумий майдонини фойдаланишга топширишгина эмас, шу билан бирга қурилаётган квартиралар сонини планлаштиришга ўтиш мақсадга мувофиқ ва жуда муҳимдир. Бу эса муайян турдаги квартираларга эҳтиёж билан лойиҳа-қурилиш практикаси ўртасидаги номутаносибликни тугатишга ёрдам беради. Госстрой уй-жойларни лойиҳалаштириш чоғида квартиралар саҳнини ёлғиз кишилар ва кичик оилаларни жойлаштириш талабларига мувофиқлаштириб табақалаштириши зарур. Шундай қилинса ёлғиз кишилар ва кичик оилаларга ортиқча уй-жой майдони берилишини тугатиш мумкин. Ўзбекистон ССР Юстиция министрлиги Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети, газета ва журналлар, радио ва телевидение редакциялари билан биргаликда аҳоли орасида уй-жой қонунлари масалаларига оид ҳуқуқий билимларни кенг оммалаштириш тўғрисида жон куйдирса бўларди.

Депутат ўртоқлар! Республиканинг комплекс уй-жой программаси ўз кўламлари, кўп қирралилиги ва амалга ошириш муддатлари жиҳатидан мислсиздир. Шуни айтиш кифояки, учта беш йиллик давомида Ўзбекистон ССР ташкил этилганидан буён ўтган даврдагига нисбатан ҳам кўпроқ уй-жойларни қуриб фойдаланишга топшириш лозим бўлади.

Аҳолини шинам уй-жойлар билан таъминлаш қайта қуришнинг сира кечиктириб бўлмайдиган энг муҳим вазифасидир. Бу проблеманинг долзарблиги ва сиёсий аҳамияти янгича ёндашувларни, барча манфаатдор томонлар куч-ғайратларини мувофиқлаштириш юзасидан конкрет чоралар кўришни талаб қилади. Ҳар бир аҳоли пунктида, ҳар бир меҳнат коллективида белгиланаётган программани қандай қилиб, қандай йўллар билан ва қайси куч билан амалга оширишни таъминлашнинг конкрет аниқ ҳаракат программаси бўлиши зарур.

Ўзбекистон ССРнинг 2000 йилгача мўлжалланган комплекс уй-жой программасининг асосий қоидалари республика газеталарида эълон қилинганидан кейин Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советига меҳнат коллективлари ва гражданлардан республикада уй-жой проблемасини ҳал этиш масалаларига оид кўпдан-кўп таклифлар келди ва ҳамон келиб турибди. Ана шу таклиф ва тавсиялар эътибор билан ўрганиб чиқилади ҳамда зарур бўлган тақдирда программага киритилади.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети шаҳарлар, районлар ва меҳнат коллективлари доирасида уй-жой қурилишининг 2000 йилгача мўлжалланган программасини тузишни қисқа муддатда туғаллашлари зарур.

Келгуси режаларимиз тўғрисида ахборот берар эканмиз, кўпгина министрликлар, идоралар, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари раҳбарлари учун ҳозирча фақат уй-жой қурилишини кенгайтиришнинг янги йўлларини излашгина эмас, шу билан бирга уй-жойларни ишга тушириш планларини бажариш ҳам сира оғишмай риоя этиладиган қоидага айланиб қолмаганлигини яна бир бор таъкидлаб ўтиш керак.

1986 йилда давлат капитал маблағлари ҳисобига уй-жойларни фойдаланишга топшириш плани 99,2 процент бажарилди. Главташкентстрой, Автомобиль транспорти министрлиги, Соғлиқни сақлаш министрлиги, Уй-жой коммунал хўжалиги министрлиги, Бинокорлик материаллари саноати министрлиги, Фанлар академияси, Навоий, Сирдарё область ижроия комитетлари ва бир қанча бошқа область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети планни уддалай олмадилар.

Бу йил ишларнинг аҳволи қандай? Ўн бир ой ичида уй-жойларни фойдаланишга топшириш йиллик плани 79 процент бажарилди. Андижон областида (область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳасанов), Жиззах (ўртоқ Ҳабибуллаев), Навоий (ўртоқ Айдарқулов), Тошкент (ўртоқ Абдураҳмонов) областларида бу қурилишда катта қолоқликка йўл қўйилмоқда. Ишга тўсқинлик қилиш инерция кучи ҳали ҳам сезилиб турибди. Бундай инерция кучини йўққа чиқариб, уй-жой қурилиши планларининг бажарилиши жуда катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган бу ишда қатнашаётган ҳамма кишиларнинг энг муҳим партиявий ва гражданлик бурчи бўлиб қолишига эришиш керак. Чунки одамлар қайта қуришни аввало уларнинг кундалик турмуши билан боғлиқ бўлган масалаларнинг қандай ҳал этилаётганлиги орқали ҳис этадилар.

Беш йилликнинг икки йили уй-жой қурилиши плани бугун муҳокама қилинаётган уй-жой программасининг таркибий қисмидир. Йил охиригача қолган кунларда фойдаланишга топширишга тайёрлаб қўйилган уй-жой объектларидаги ишларни ниҳоясига етказиш учун зўр куч-ғайрат сарфлаш ва айни пайтда пудрат ташкилотлари —Қурилиш министрлиги (ўртоқ Мананников), Давлат агросаноат комитети (ўртоқ Набиев), Главташкентстрой (ўртоқ Дудин), Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги (ўртоқ Нўъмонов), Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети (ўртоқ Боймиров), Главсредазирсовхозстрой (ўртоқ Турсунов) раҳбарлари буюртмачилар билан биргаликда январь ойида ва 1988 йилнинг қолган даврида уй-жой қурилиши аниқ планлари ва графикларини белгилаб чиқишлари керак. Келгуси йилда маблағ билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобидан 7 миллион 356 минг квадрат метр ёки 1986 йилдагига нисбатан 19 процент кўп уй-жой қурилиб фойдаланишга топширилиши лозим бўлади.

Республика Министрлар Совети, министрликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари 1988 йилда иқтисодий ва социал ривожланиш планини амалга ошириш давомида уй-жойларни фойдаланишга топшириш планларини ошириб бажариш учун қўшимча молиявий ва материал ресурсларни қидириб топишлари керак.

Уй-жой проблемасини сўзсиз ҳал этиш область бўғини даражасида ҳам, умуман республикада ҳам қурилиш комплексини бошқариш структурасини такомиллаштириш билан чамбарчас боғлиқ. Ҳозирги пайтда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг халқ хўжалиги тармоқларини бошқаришни такомиллаштириш комиссияси бу ишни ниҳоясига етказмоқда. Бу эса яқин вақт ичида қурилиш комплексини бошқариш самарадорлигини оширишга имкон беради.

Ҳозирги вақтдаги энг асосий вазифа бир кунни ҳам бой бермасдан зўр ғайрат билан ҳаракат қилиб, уй-жой программасини амалда рўёбга чиқариш учун кучга-куч қўшишдан иборат. Бу —бирдан-бир тўғри йўлдир.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг 2000 йилгача уй-жой қурилиши республика программасини маъқуллаши партия XXVII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари ўртага қўйган совет кишиларининг фаровонлигини ошириш, меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашга қаратилган кўп қиррали вазифаларни ҳал этишда муҳим қадам бўлиб қолади, деб ишонч билдиришга ижозат этгайсиз.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЕТИМ БОЛАЛАР ВА ОТА-ОНАЛАРИНИНГ ҚАРОВИСИЗ ҚОЛГАН БОЛАЛАР ЎҚУВ-ТАРБИЯ МУАССАСАЛАРИНИНГ АЛОҲИДА УРНАК КУРСАТГАН ХОДИМЛАРИГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТУҒРИСИДА

Етим болалар ва ота-оналарининг қаровисиз қолган болаларни коммунистик руҳда тарбиялаш, ўқитиш, граждан сифатида вояга етказишдаги катта хизматлари учун қуйидагиларга **Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин ордени** ва **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилсин.

Батюк Константин Павлович — етим болалар ва ота-оналарининг қаровисиз қолган болалар Бучанск саккиз йиллик мактаб-интернатининг директори, Киев области.

Клименко Екатерина Андреевна — 2-болалар уйининг директори, Олтой ўлкаси Бийск шаҳри.

Хлебушкина Антонина Павловна — 22-болалар уйининг директори, Тошкент шаҳри.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. ГРОМИКО.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль. 1987 йил 16 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Совет Иттифоқидаги ажнабий мухбирларнинг бир группаси Ўзбекистонга келди. Группа составида Европа, Америка, Осиё мамлакатларининг журналистлари бор. Улар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги муносабати билан мамлакатимиз бўйлаб сафар қилмоқдалар.

Меҳмонлар Ўзбекистон Ёзувчилар союзида, республика Театр арбоблари союзида бўлдилар. «Ташсельмаш» заводида пахта териш машиналарини ишлаб чиқариш билан танишдилар, Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари мусулмонларининг Диния бошқармасида бўлдилар.

15 декабрь куни ажнабий мухбирлар группасини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов қабул қилди.

(ЎзТАГ).

СССР Ёзувчилар союзи делегациясининг ВСРда бўлиши

Вьетнамда Совет маданияти кунлари доирасида СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Ю. И. Суровцев бошчилигидаги СССР Ёзувчилар союзи делегацияси 4 декабрдан 14 декабргача ВСРда меҳмон бўлиб турди. Делегация составида ленинградлик шоир ва таржимон Илья Фоняков, грузин шоири Хута Гагуа, ёзувчи, Қорақалпоғистон АССР ёзувчилар союзининг биринчи секретари Т. Қаипбергенов, адабиётшунос Надежда Кондаковалар бор.

Совет ва Вьетнам адибларининг дўстона учрашувлари ҳамда музокаралари вьетнамликлар Совет Иттифоқида амалга оширилаётган қайта қуришга, унда совет ёзувчиларининг иштирокига зўр қизиқиш билдираётганликларини кўрсатди.

СССР Ёзувчилар союзи правлениеси вьетнамлик китобхонлар учун «СССРда қайта қуриш совет ёзувчилари нигоҳида» тўпламини тайёрлаши, «Закавказье ва Ўрта Осиё ёзувчиларининг замонавий ҳикоялари антологияси»ни нашр этиши тўғрисида аҳдлашувга эришилди.

ВСР Ёзувчилар союзининг бош секретари, машҳур шоир ва адиб Нигуен Динь Тхи билан Ханойда бўлиб ўтган суҳбат вақтида 1988 йилда иккала мамлакат ёзувчилар ташкилотлари ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим тексти келишиб олинди. Битим КПСС XXVII съезди ва ВКП VI съезди қарорларида кўзда тутилган қайта қуриш ва янгиланиш руҳида амалга оширилади. Икки ижодий ташкилот Совет ва Вьетнам ёзувчиларининг асарларида ташқи сиёсат проблемалари аҳамиятини кучайтиришга қарор бердилар.

ВСРда СССР маданияти кунлари тадбирлари доирасида совет ёзувчиларининг Ханойда, Хошиминда ҳамда республиканинг бошқа бир қанча шаҳарлари ва вилоятларида адабий жамоатчилик билан кўпдан-кўп учрашувлари бўлиб ўтди. Вьетнамлик ёзувчилар ва китобхонлар совет адабиёти вакилларига уларнинг ижоди учун, Совет Иттифоқи билан Вьетнам халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликни мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса қўшганликлари учун астойдил миннатдорчилик изҳор этдилар.

Владас БУРБУЛИС,
ТАСС мухбири

Республика прокурори тайинланди

ССР Иттифоқи Бош прокурорининг буйруғи билан ўртоқ Дмитрий Александрович Усатов Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг прокурори қилиб тайинланди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

15 декабрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Нишонов раислигида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ бўлган масалалар кўриб чиқилди. Республика давлат ҳокимияти олий органи сессиясининг кун тартиби ва иш тартиби тўғрисидаги таклифлар муҳокама қилинди ва маъқулланди.

Самарқанд шаҳар халқ депутатлари маҳаллий Советларининг меҳнаткашларнинг дам олишини оқилона ташкил этиш ҳамда уларни маънавий-ахлоқий жиҳатдан тарбиялаш учун маданият ва спорт муассасаларидан янада тўлароқ фойдаланиш мақсадида улар фаолиятини қайта қуришга оид ишлари кўриб чиқилди. Бу ҳақда Самарқанд шаҳар ижроия комитетининг раиси Д. А. Ахроров ҳисоб берди. Ўзбекистон ССР Олий Совети ёшлар масаласи бўйича доимий комиссиясининг раиси Б. А. Алламуродов мазкур масалани тайёрлашда иштирок этган депутатлар группаси номидан ахборот берди.

Шаҳардаги маҳаллий Советлар, уларнинг ижроия комитетлари меҳнаткашларни тарбиялашда, аввало ёшларда юксак сиёсий ва маънавий идеалларни шакллантиришда, уларнинг мазмунли дам олишини ташкил этишда социал ва маданият соҳаси муассасаларининг ролига етарли баҳо бермасликни бартараф эта олмаганликлари таъкидлаб ўтилди. Оммавий кутубхоналар иши талабларга жавоб бермайди, театрлар фаолиятининг бадиий савияси паст, кино хизмати кўрсатишнинг замонавий формалари секинлик билан жорий этилмоқда, бу соҳада очиқдан-очиқ даромадни кўзлаб ёндашиш ҳамон устунлик қилмоқда. Кўпгина клублар ва маданият уйлари расмият учунгина, ташаббуссизлик билан иш олиб бормоқда. Маданият ва истироҳат боғлари амалда ишламаяпти, стадионлар, сузиш ҳавзалари, мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг спорт залларидан қониқарсиз фойдаланилмоқда. Ишчи ва студент-ёшлар дам олишини ташкил этиш муаммоси ўткирлигича қолмоқда.

Самарқанд шаҳар Совети ва район Советлари, уларнинг ижроия комитетлари маданият ва спорт муассасалари ишини ёмон мувофиқлаштирмоқдалар, ичкиликбозликка, гиёҳвандлик кўринишларига, аҳолининг бир қисми орасида диний сарқитлар ва маросимлар тарқалишига қарши ана шу маданият ва спорт муассасалари имкониятларидан етарли фойдаланмаётирлар. Шаҳардаги давлатга ва касаба союзларга қарашли маданият ва спорт муассасалари мазкур салбий ҳодисаларга қарши курашда пассивлик кўрсатмоқдалар, меҳнаткашларни маданий қадриятлардан оммавий баҳраманд этиш тўғрисида ғамхўрлик қилмаяптилар.

Кадрлар сиёсатидаги жиддий нуқсонлар Самарқанд шаҳрида маданий-маърифий, оммавий-соғломлаштириш ишлари жанговарлиги сусайганлигининг асосий сабабларидан бири эканлиги таъкидлаб ўтилди. Шаҳардаги халқ депутатлари маҳаллий Советлари, уларнинг ижроия комитетлари кўпинча тайёргарлиги ва ташкилотчилик қобилияти бўлмаган, қўшиб ёзишларга, молиявий интизомни бузишларга йўл қўйган, давлат маблағларини талон-торож қилган уқувсиз кишилар ана шундай муассасаларга ишга юборилаётганлигига тоқат қилиб келмоқдалар.

Президиум йўл қўйилган бу камчиликларга кўп жиҳатдан Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Кинематография давлат комитети, Давлат физкультура ва спорт комитети фаолиятидаги жиддий нуқсонлар сабаб бўлганлигини таъкидлади. Бу министрликлар ва идоралар ўзларига қарашли ташкилотлар фаолиятини КПСС XXVII съезди талаблари асосида қайта қуришни қониқарсиз олиб бормоқдалар.

Президиум Самарқанд шаҳридаги халқ депутатлари маҳаллий Советларининг меҳнаткашларнинг оқилона дам олишини ва уларни маънавий ахлоқий жиҳатдан тарбиялашни ташкил этиш учун маданият ва спорт муассасаларидан тўлароқ фойдаланиш мақсадида улар фаолиятини такомиллаштиришга оид ишини қониқарсиз, деб топиб, улар зиммасига маданий-маърифий физкультура-спорт ташкилотлари ва муассасаларига раҳбарлик даражасини тубдан яхшилаш, улар фаолиятини энг муҳим сиёсий ва социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишга бўйсундириш вазифасини юклади.

Самарқанд область ижроия комитетига, Ўзбекистон ССР Маданият ҳамда Уй-жой-коммунал хўжалиги министрликларига, Кинематография давлат комитетига, Давлат физкультура ва спорт комитетига, республика ижодий союзларига Самарқанд шаҳар ижроия комитети ва унга бўйсунувчи муассасаларга зарур ёрдам кўрсатиш юзасидан топшириқлар берилди.

Тошкент область агросаноат комплексида қишлоқ хўжалигида заҳарли химикатлардан фойдаланиш хусусида Ўзбекистон ССР табиатни муҳофаза қилиш қонунларининг бажарилиши масаласи ҳам кўриб чиқилди.

Президиум Тошкент область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари, область агросаноат комитетининг раиси Н. И. Гусаковнинг ҳисоботини ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Совети табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш комиссиясининг раиси Р. Ҳ. Абдуллаевнинг ахборотини тинглаб, Тошкент область агросаноат комплексида қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандаларига қарши курашда заҳарли химикатларни қўллаш, уларни ташиш ва сақлашни ташкил этиш хусусида қонунчиликнинг қўпол равишда бузилишига йўл қўйилаётганлигини таъкидлаб ўтди.

Областдаги кўпчилик колхозлар ва совхозларда химиявий препаратлар мослаштирилмаган биноларда сақланмоқда, хўжаликларга пестицидлар махсус жиҳозланмаган транспортларда ташиб келтирилмоқда. Базаларда ва омборларда тегишли тайёргарликка эга бўлмаган кишилар ишламоқдалар. Заҳарли химикатларни ҳисобга олиш, техникани, махсус кийимларни заҳарли моддаларга бардошли қилиш қоидалари бузилмоқда, яроқсиз бўлиб қолган препаратлар ва идишлар ўз вақтида ҳисобдан чиқариб ташланмаяпти ва шошилинч равишда кўмиб юборилмаяпти.

Ўтган мавсумда Тошкент областида қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандалар ва касалликлар билан зарарланиши даражасини ҳисобга олмай, далаларга химиявий усулда ишлов беришнинг жуда кўп фактларига йўл қўйилди. Айни пайтда область агросаноат комитети, бир қанча хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биологик ва интеграцияланган методларига етарли баҳо бермаётирлар.

Президиум Тошкент область агросаноат комитети раҳбарларидан республика Олий Совети доимий комиссияси очиб ташлаган нуқсонларни дарҳол бартараф этишни талаб қилди, юз берган аҳволни ўнглаб олиш учун улар шахсан жавобгар эканликларини огоҳлантирди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, халқ депутатлари область Советлари ижроия комитетларига заҳарли химикатлардан фойдаланиш қоидаларига риоя этилишини пухта таҳлил қилиб, атроф муҳитнинг булғатилишига йўл қўймаслик чораларини белгилаш ва амалга оширишни, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашнинг биологик ва интеграцияланган методларига ўтиш ишларини кучайтириш тавсия этилди. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раҳбарларининг эътибори агрохимия хизмати ишида қатъий тартиб ўрнатиш ва йўл қўйилган нуқсонлар учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини кучайтириш зарурлигига қаратилди.

Мажлисда республика давлат ҳаётининг бошқа масалалари ҳам кўриб чиқилди ва тегишли қарорлар қабул қилинди.

Кун тартибидаги масалаларни муҳокама қилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари А. П. Романовский, Т. А. Ешимбетова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Л. Ш. Беккулбекова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзолари О. Акбаров, П. П. Мельников, Ш. Р. Мирсаидов, Г. А. Стефановский, Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси П. Қ. Ҳабибуллаев, республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, бир қанча область ижроия комитетларининг раислари иштирок этдилар.

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг еттинчи сессияси

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат Л. Ш. БЕКҚУЛБЕКОВА доклади

Ҳурматли депутат ўртоқлар! Республика Олий Советининг олтинчи сессиясидан кейин ўтган вақт ичида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бир нечта фармон қабул қилди. Бу фармонлар Конституцияга мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан тасдиқланиши керак. Менга мазкур фармонлар ҳақида ушбу сессияга ахборот бериш топширилди.

Қайта қуриш шароитида, социалистик тузумнинг бунёдкор кучлари борган сари тўла-тўкис намоён бўлаётган бир вақтда коммунистик ахлоқ принципларига қаттиқ риоя қилиш, зарарли сарқитларни ва биринчи навбатда ичкиликбозликни енгиш алоҳида аҳамият касб этади. Маълумки, партия ичкиликбозлик ва алкоголизмни жамиятимиз ҳаётидан тагтуби билан йўқ қилишга жуда катта аҳамият бермоқда. Шуни кўрсатиб ўтиш керакки, бу салбий ҳодисага қарши курашда бизнинг республикамизда ҳам катта ишлар қилинмоқда. Халқ депутатлари Советлари, республика министрликлари, идоралари ва жамоатчилик амалга ошираётган ташкилий, иқтисодий, маъмурий-ҳуқуқий ва тарбиявий чоралар меҳнат коллективларида ва оила турмушида ахлоқий муҳитни соғломлаштиришга, интизом ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга, соғлом турмуш тарзини қарор топтиришга ижобий таъсир кўрсатмоқда. Мана шу мақсадларда сарфланаётган куч-ғайратлар республика аҳолиси томонидан қизғин қўллаб-қувватланмоқда.

Бироқ масъулиятни тўла ҳис қилган ҳолда шуни эътироф этиш керакки, бу ишда камчиликлар ҳали кўп. Ишлаб чиқаришда спиртли ичимликлар ичиш, улар билан чайқовчилик қилиш давом этмоқда, ичкиликбозликка қарши кураш комиссиялари ўз ишларини ҳаддан ташқари секин қайта қурмоқдалар. Мана шу социал офатга қарши курашнинг кескинлиги бир қанча жойларда пасая бошлади, унга ҳужумкорлик, ташаббус етишмаяпти. Натижада маст ҳолда содир қилинган жиноятлар сони кўпайди. Спиртли ичимликлар билан савдо қилиш қоидаларини бузиш ҳоллари аниқланди. 30 мингга яқин киши транспортни маст ҳолда бошқаргани учун жазоланди, 70 мингдан ортиқ киши кўчалардан ва бошқа жамоат жойларидан олиб кетилди, медицина ҳушёрхоналарида 50 мингдан ортиқ киши сақланди, спиртли ичимликлар билан чайқовчилик қилишнинг мингдан ортиқ фактлари аниқланди. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ичкиликбозликка қарши курашда жиддий хатоларга йўл қўйишмоқда. Улар амалга ошираётган ишлар ичкиликбозлик ва алкоголизмга имкон берувчи сабаблар ва шарт-шароитларни бартараф қилишга етарли даражада қаратилмаган, бунинг натижаси ўлароқ республикада самогон тайёрлаш фактлари кўпайган. Ўтган йилдагига қараганда самогон ва бошқа ўткир хонаки спиртли ичимликлар, шунингдек уларни тайёрлайдиган аппаратлар ишлаб чиқариш билан шуғулланувчи шахслар сони кўпайган.

КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш чоралари тўғрисида»ги қарорида, СССР Олий Совети Президиумининг «Ичкиликбозликка қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонида, СССР Министрлар Совети қабул қилган «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш, самогон тайёрлашни йўқотиш чоралари тўғрисидаги» ҳужжатда ичкиликбозлик ва самогон тайёрлаш каби ўта зарарли, социал хавфли офатни йўқотишнинг қаттиқ чоралари белгилаб берилди.

СССР Олий Совети Президиуми 1987 йил 28 майдаги Фармони билан амалдаги қонунларга самогон тайёрлашга қарши кураш самарадорлигини оширишга қаратилган ўзгартишлар киритди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бундай Фармонни шу йил 29 октябрда қабул қилди.

Хусусан, сотиш мақсадини кўзламасдан хонаки спиртли ичимликлар тайёрлаганлик ёки сақлаганлик учун юз сўмдан уч юз сўмгача миқдорда штраф тариқасида маъмурий жавобгарлик биринчи марта белгилаб қўйилди. Шуни кўрсатиб ўтиш зарурки, самогон ёки бошқа ичимликлар, шунингдек уларни ишлаб чиқарадиган аппаратлар йўқ қилиб ташланади.

Маъмурий жазо берилганидан кейин ҳам самогон ва бошқа хонаки ичимликларни, шунингдек уларни ишлаб чиқарадиган аппаратларни сотиш мақсадини кўзламасдан тайёрлаш ёки сақлаш икки йилгача муддатга аҳлоқ тузатиш ишларига ҳукм қилиш ёки икки юз сўмдан беш юз сўмгача миқдорда штраф солиш тарзида жиноий жавобгарликка сабаб бўлади.

Агар шахс самогон, бошқа ўткир хонаки ичимликлар, шунингдек уларни ишлаб чиқарувчи аппаратлар тайёрлаш ёки сақлаш билан сотиш мақсадида шуғулланган бўлса ва бу жиноят учун илгари жиноий жавобгарликка тортилган бўлса, унга қаттиқ жазо берилади. Унинг хатти-ҳаракатлари мол-мулки албатта мусодара қилиниб, уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум этишга сабаб бўлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши курашни кучайтириш, самогон тайёрлашга барҳам бериш чоралари тўғрисида»ги Фармонига тегишли ўзгартишлар киритилди.

1987 йил 7 сентябрда СССР Олий Совети Президиуми баъзи Иттифоқ-республика министрликларини СССРнинг умумиттифоқ министрликларига айлантириш тўғрисида Фармон қабул қилди. Ана шу Фармонга мувофиқ ҳамда Ўзбекистон ССР Геология министрлиги республика «Ўзбекгеология» давлат ишлаб чиқариш бирлашмасига айлантирилганлиги муносабати билан республика Олий Совети Президиуми 27 ноябрда Геология министрлигини тугатиш тўғрисида Фармон қабул қилди ва «Ўзбекистон ССР министрлар Совети тўғрисида»ги Қонунга тегишли ўзгартишлар киритди.

Октябрь сессиясидан кейин ўтган вақт мобайнида республика ҳукумати составида айрим ўзгаришлар юз берди.

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги «Ўзбекгеология» ишлаб чиқариш бирлашмасига айлантирилганлиги ва ўртоқ Тўлқин Шоёқубов ана шу бирлашманинг бош директори этиб тайинланганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шу йил 27 ноябрдаги Фармони билан ўртоқ Т. Шоёқубовни Ўзбекистон ССР геология министри вазифасидан озод қилди.

Ўртоқ Анатолий Петрович Антонов оилавий шароитига кўра Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1987 йил 10 декабрдаги Фармони билан Ўзбекистон ССР савдо министри вазифасидан озод қилинди.

Шу куни ўртоқ Юрий Петрович Литвиненко Ўзбекистон ССР савдо министри қилиб тайинланди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети қонунлари, қарорининг лойиҳалари ва уларга доир зарур материаллар сизларга берилган. Республика Олий Совети Президиуми уларни кўриб чиқиб, тасдиқлашни сўрайди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети конфет ва печеньени кичикроқ идишларга қадоқлайдиган юксак унумли автоматлар, шунингдек карамелларни қоғозга ўрайдиган машиналар яратиш учун очиқ конкурс ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бундан кўзда тутилган мақсад — республикадаги мавжуд кондитер тармоғи фабрикалари, корхона цехларини яна ҳам мукаммалроқ ускуна билан жиҳозлашдан иборат.

Конкурс матбуотда эълон босилиб чиққанидан кейин бир йил муддат ичида ўтказилади.

Автоматнинг ёки машинанинг ҳар бир тури бўйича ғолибларни мукофотлаш учун учта мукофот — ўн минг сўмлик биринчи, беш минг сўмлик иккинчи ва уч минг сўмлик учинчи мукофот таъсис этилди.

Бундан ташқари, ҳар бири 500 сўмлик бешта рағбатлантирувчи мукофот ҳам белгиланди. Бу мукофотлар конкурс ғолиби бўлмасалар-да конкурс комиссияси бўлажак конструкторлик ишланмаларида фойдаланиш учун тавсия этган қимматли ва қизиқарли лойиҳалар авторларини рағбатлантириш учун берилади.

Конкурс комиссиясининг состави тасдиқланди.

Конфет ва печеньени кичикроқ идишларга қадоқлайдиган юксак унумли автоматлар ва карамелларни қоғозга ўрайдиган машиналар яратиш учун очиқ конкурс ШАРТЛАРИ

Конкурс ўтказишдан мақсад кондитер тармоғи фабрикалари, корхоналарнинг цехларини маҳсулотни кичикроқ идишларга қадоқлаш учун юксак унумли автоматлар ва карамелларни қоғозга ўрайдиган машиналар билан жиҳозлашдан иборат.

Конкурсга тақдим этиладиган қадоқлаш автоматларига баҳо беришнинг мезони юксак унумдорлик, ишдаги пишиқ-пухталикдир, бу автоматлар қуйидаги талабларга жавоб бериши керак:

— Безакли қутичаларга конфет қадоқлайдиган автомат: ҳар бир минутда 15 та ва бундан ҳам кўпроқ қутича қадоқлаши, конфетларнинг ҳажми 40x20x16 миллиметр ва қутичанинг ҳажми 190—285x95x24 миллиметр бўлиши; электр двигателнинг қуввати 1,1 киловатт; автоматнинг катталиги 2500x4150x1490 миллиметрдан ошмаслиги керак;

— драже ва монпансьени картон қутичаларга 200—300 граммдан қилиб қадоқлайдиган автомат:

Минутига 65 ва ундан ҳам кўпроқ пачка маҳсулотни қадоқлаши, пачкаларнинг катталиги 75x45x86 миллиметр ва ҳажми 293 куб сантиметр бўлиши; электр двигателининг қуввати 2,8 киловатт; автоматнинг катталиги 3500x2500x1600 миллиметрдан ортмаслиги керак;

— драже ва монпансьени целлофан пакетларга 50 граммдан 100 граммгача қадоқлаш учун автомат:

Минутига 60 ва ундан кўпроқ пакетни қадоқлаши, пакетнинг катталиги 150x81 миллиметр ва целлофан рулоннинг ўлчами 245x172 миллиметр; автоматнинг катталиги 2360x920x2880 миллиметр бўлиши керак;

— зефирни целлофан пакетларга қадоқлаш учун автомат:

Ҳар минутда 40 та ва ундан кўпроқ ролик тайёрлаши, роликнинг ўлчами 24x18 миллиметр, ҳар бир роликда 4 донадан; электр двигатель қуввати 1,1 киловатт; автоматнинг катталиги 2400x920x2900 миллиметр бўлиши керак;

— печеньени чиройли этикеткага 100—125 граммдан қадоқлаш учун автомат:

— Ҳар минутда 60 ва ундан кўпроқ пачка печенье ишлаб чиқариши, тўрт бурчак печеньенинг катталиги 58x7 миллиметр ёки тўғри бурчакли печеньенинг катталиги 75x58 миллиметр бўлиши; электр двигателнинг қуввати 1,6 киловатт; автоматнинг катталиги 3100x2500x1750 миллиметр бўлиши керак;

— думалоқ (диаметри 62 миллиметр ва қалинлиги 7 миллиметр бўлган (печеньени ҳар бирининг вазни 200 граммли ва узунлиги 195 миллиметр бўлган целлофан роликларга қадоқлайдиган автомат:

Минутига 30—40 ва ундан ҳам кўпроқ ролик тайёрлаши керак:

— карамелларни қоғозга ўрайдиган машина:

Ҳар бир минутда 300—480 та карамель ўраши; электр двигателнинг қуввати 1,1 киловатт; машинанинг катталиги 1700x1300x1500 миллиметр бўлиши керак.

Конкурсга тақдим этиладиган ишларни конкурс комиссияси қабул қилиб олади, унинг адреси қуйидагича: 700000, Тошкент, Навоий кўчаси, 4-уй, Ўзбекистон ССР давлат агросаноат комитети, «Қадоқлаш автомати» конкурс комиссияси.

Корхоналар, ташкилотлар, институтлар, меҳнат коллективлари мутахассислар группалари конкурс қатнашчилари бўлишлари мумкин.

Конкурсга автоматнинг тажриба нусхаси ёки ишлаб турган машина принципиал технологик ва конструкторлик схемаси иш жараёнининг батафсил баёни, асосий агрегатлар ва деталларнинг ўзаро ҳаракати, шунингдек ихтиронинг самарасини тасдиқлайдиган мавжуд иқтисодий ва бошқа далиллар билан биргаликда тавсия этилади.

Ёзма тафсилот машинкада икки интервал оралиғида кўчирилиб, аниқ-пухта чизилган схемалар ва чертёжлар билан биргаликда икки нусха тақдим этилади.

Конкурс ғолибларига қуйидаги пул мукофотлари тўланади:

биринчи ўрин учун — 10 минг сўм;

иккинчи ўрин учун — 5 минг сўм;

учинчи ўрин учун — 3 минг сўм.

Мукофот билан тақдирланмаган, аммо эътиборга лойиқ бўлган ва конкурс комиссияси бундан буёнги конструкторлик ишланмаларида фойдаланиш учун тавсия қилган қимматли ишларни тақдим этган авторларга ҳар бири 500 сўмлик бешта рағбатлантирувчи мукофот тўланади.

Машиналарнинг намуналари тайёрланганидан кейин, конкурс комиссиясининг тавсиясига кўра ва мазкур машиналарни корхоналардаги саноат ишлаб чиқариши шароитида синаш натижаларига кўра мукофот берилади ва топширилади.

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ЕТТИНЧИ СЕССИЯСИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН ҚОНУН ВА ҚАРОРЛАР

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ «ЎЗБЕКИСТОН ССР ИТТИФОҚ РЕСПУБЛИКА ГЕОЛОГИЯ МИНИСТРЛИГИНИ ТУГАТИШ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ «ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚОНУНИГА ЎЗГАРТИШЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА»ГИ ФАРМОНИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Иттифоқ—республика Геология министрлигини тугатиш ва Ўзбекистон ССРнинг «Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тўғрисида»ги қонунига ўзгартишлар киритиш ҳақида»ги 1987 йил 27 ноябрь фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 16 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҚОНУНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ «САМОГОН ТАЙЁРЛАШГА ҚАРШИ КУРАШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЗАРУРЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ БАЪЗИ ҚОНУН АКТЛАРИГА ЎЗГАРТИШЛАР ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ФАРМОНИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Самогон тайёрлашга қарши кураш самарадорлигини ошириш зарурлиги муносабати билан Ўзбекистон ССРнинг баъзи қонун актларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1987 йил 29 октябрь фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 16 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ СОСТАВИГА КИРУВЧИ БАЪЗИ ШАХСЛАРНИ ЛАВОЗИМИДАН ОЗОД ҚИЛИШ ВА ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг;

Ўртоқ Тўлқин Шоёқубовни бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Геология министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1987 йил 27 ноябрь фармони;

Ўртоқ Анатолий Петрович Антоновни оилавий шароити муносабати билан Ўзбекистон ССР Савдо министри вазифасидан озод қилиш тўғрисидаги 1987 йил 10 декабрь фармони;

Ўртоқ Юрий Петрович Литвиненкони Ўзбекистон ССР савдо министри қилиб тайинлаш тўғрисидаги 1987 йил 10 декабрь фармони тасдиқлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 16 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. А. АБСАЛИМОВ, А. Т. РАҲМАТИЛЛАЕВ ЎРТОҚЛАРНИ «ЁНҒИНДАГИ ЖАСОРАТ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғин пайтида одамларни қутқаришда кўрсатган мардлиги ва жасорати учун

Абсалимов Абдуғани Абдувалиевич — милиция сержанти,

Раҳматиллаев Аюбхон Тошхўжаевич — оддий милиционер СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғиндаги жасорат учун» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. НИШОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 16 декабрь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг бош бухгалтери ўртоқ Анна Тимофеевна Тимохинани Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми илғор тажрибани ва республика халқ хўжалиги ютуқларини пропаганда қилишдаги катта хизматлари, кўп йиллик самарали меҳнати ва актив ижтимоий фаолияти учун Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг директори Илҳом Азизович Азизовни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ХРОНИКА

Ўртоқ А. В. Бутурлин бошқа ишга ўтиши муносабати билан Ўзбекистон ССР прокурори вазифасидан озод этилди.

ОЛИЙ МАКТАБНИ ИЗЧИЛЛИК БИЛАН ҚАЙТА ҚУРАЙЛИК

15 декабрь куни Тошкентда бўлиб ўтган регионал семинар-кенгашда партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети Пленумлари талаблари асосида олий ва ўрта махсус таълимни қайта қуришнинг актуал вазифалари кўриб чиқилди. Семинар кенгашда Қорақалпоғистон АССР, Тошкент, Жиззах, Сирдарё областлари олий мактаб системасининг раҳбарлари, республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, олий ўқув юртлари партия комитетларининг секретарлари, кафедра мудирлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар.

Семинар қатнашчилари республикада олий ва ўрта махсус таълимни қайта қуриш қандай бораётганлигини муҳокама қилдилар, бу соҳадаги дастлабки натижаларни таҳлил этдилар, тўпланган тажрибаларни ўртоқлашдилар. Мавжуд камчиликларни ҳамда олий мактабни янгилаш йўлида вужудга келган қийинчиликларни тезроқ бартараф қилиш учун партия, совет ва жамоат ташкилотлари куч-ғайратларини бирлаштириш, ўқув юртлари моддий базасини ривожлантириш, мутахассислар тайёрлаш ҳамда олий ўқув юрти фанининг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлаш учун шошилинч чоралар кўриш зарурлиги таъкидланди.

(ЎзТАГ).

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

• *Тингланг, томоша қилинг*

17 ДЕКАБРЬ, ПАЙШАНБА

Телевидение

МТ-I. 8.00 — 90 минут. 9.35 — В. И. Ленин. Ҳаёти саҳифалари. 11.35 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Қайта қуриш прожектори. 16.55 — С. Я. Маршак. Ҳаёти ва ижоди. 17.45 — Ҳужжатли фильм. 18.05 — Қадимий рус қўшиқлари. 18.25 — Мактаб ўқувчиларининг Ивано-Франковск областидаги «Знамя коммунизма» совхози риси В. М. Ткачук билан учрашуви. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 — Сўзни амалда иш билан оқла. 20.10 — Тубислоҳот йўлларида. 20.25 В. И. Ленин, Ҳаёти саҳифалари. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Фигурали учиш. Бутуниттифоқ мусобақалари. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Шахмат. Жаҳон чемпионати.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Евгений Шварц ва унинг эртаклари. 10.35 Испан тили. 11.05 — Илмий-оммабоп фильм. 11.35 — Биология. 12.05 — Қадимий рус санъати. 13.05 — «Резидентнинг хатоси». Бадиий фильм, I-қисм. 14.45 ва 18.35 — Янгиликлар. 18.40 — Агар соғлом бўлай десанг. 18.55 — Ҳужжатли фильм. 19.25 — СССР халқ артисти. Н. С. Плотников. 20.25 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.40 — Гитарачи Энрико Веласко чалади. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Резидентнинг хатоси». Бадиий фильм, 2-қисм. 23.25 — Хоккей. Халқаро турнир. Танаффусда — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 16.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Телефильм. 16.45 — Болалар учун фильм. 17.25 — Касблар ҳақида ҳикоялар. 18.00 — Янгиликлар. 18.10 — Мульт. фильм. 18.25 — Инқилоб адабиёти саҳифалари. 18.55 — Инсон болаликдан бошланади. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телефильм. 20.00 — Пахтачилик: тажриба ва муаммолар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — «Арзу» турк ансамблининг концерти. 21.20 — Долзарб вазифа. 21.30 — Время. 22.05 — Актёрлар ва роллар. 23.05 — Бугун оламда нима гап?

ЎзТВ-II. 19.35 — «Филча». Спектакль. 20.25 — Реклама. 20.35 — Телефильм. 21.00 — Ёнғиндан эҳтиёт бўлинг! 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. **ФРУНЗЕ:** 22.15 — «Жейн Эйр». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

Радио

Биринчи программа. 8.30 — Меҳнат шарофати. 9.30 — Ленинча дўстлик байроғи остида. 12.10 — Новатор. 12.40 — «Шарқ юлдузи» журнали саҳифаларида. 13.00 — Малши. 13.30 — М. Соловьев куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Бир шиша сут». Радиоинсценировка. 16.00 — Будапештдан музикали эшиттириш. 18.15 — Ўзбекистоннинг чет эллик меҳмонлари сўзлайдилар. 18.30 — Дирижёрлик пультида Ғ. Тўлаганов. 19.20 — Юность Узбекистана. 21.00 — Халқаро кундалик. 21.10 — Элга хизмат — олий ҳиммат. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Радиотингловчиларнинг талабларига биноан концерт.

Р.—09218. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В — 288. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12